

Calamiteitenplan

Waterschap Noorderzijlvest

Waterschap NOORDERZIJLVEST

Uitgave van: Waterschap Noorderzijvest

Bezoekadres: Stedumermaar 1
9735 AC Groningen

Postadres: Postbus 18
9700 AA Groningen

Telefoon: 050 – 3048911

Email: info@noorderzijvest.nl

Internet: www.noorderzijvest.nl

Beheer

Beheerder: A.G.J. de Graaf (coördinator crisisbeheersing)

Vastgesteld door: algemeen bestuur waterschap Noorderzijvest (30 maart 2016)

Versie: augustus 2020

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Doel	4
1.2	Uitgangspunten	4
1.3	Afbakening	4
1.4	Leeswijzer	5
2	Taken en Risico's	6
2.1	Beheergebied	6
2.2	Risico's	6
2.3	Uitvoeringsdocumenten	6
3	Wettelijk kader	8
3.1	Wettelijk kader voor het calamiteitenplan	8
3.2	Bevoegdheden waterschap	8
3.3	Bijzondere bevoegdheden	8
3.4	Het waterschap en de veiligheidsregio	9
4	De calamiteitenorganisatie	11
4.1	Hoofdstructuur	11
4.2	Samenstelling calamiteitenteams hoofdstructuur	12
4.3	Werkwijze calamiteitenteams	13
5	Opschaling en fasering waterschap	15
5.1	Uitgangspunten opschaling	15
5.2	Organisatie van melding, alarmering en opschaling	15
5.3	Afschalen en nafase	17
6	Netwerkpartners	18
6.1	Algemene en functionele keten	18
6.2	Relatie coördinatiefasen en GRIP fasering	18
6.3	Samenwerking met de veiligheidsregio	19
6.4	Liaisons	19
6.5	Informereren en alarmeren veiligheidsregio's, gemeenten en CdK	20
7	Borging	21
7.1	Veiligheidsketen	21
7.2	Calamiteitenzorgsysteem en borging	21
	Bijlagen	22

1 Inleiding

1.1 Doel

Er kunnen zich situaties voordoen die het functioneren van waterstaatswerken en/of zuiveringstechnische werken van het waterschap Noorderzijlvest (ernstig) in gevaar brengen. Waterschap Noorderzijlvest bereidt zich voor op dergelijke situaties, met als doel schadelijke gevolgen te voorkomen dan wel te beperken. Door allerlei ontwikkelingen, zoals klimaatverandering, veranderende wet- en regelgeving en (meer) samenwerking op (inter)nationaal en regionaal niveau, is het belang van een goede voorbereiding sterk toegenomen.

Hoe we dit doet, staat beschreven in het calamiteitenplan. Het wettelijk kader tot opstellen, vaststellen en bekendmaken van een dergelijk plan is verankerd in de Waterwet (artikel 5.29) en het Waterbesluit (artikel 5.3).

Het doel van dit calamiteitenplan is tweeledig:

1. Op hoofdlijnen vastleggen hoe het waterschap zich organiseert en optreedt bij calamiteiten;
2. Betrokken medewerkers, bestuurders en netwerkpartners daarover informeren.

Het calamiteitenplan is op hoofdlijnen opgesteld en biedt structuur op de voorbereiding op calamiteiten (preparatie), de daadwerkelijke bestrijding (repressie) en de nazorgfase. Naast het calamiteitenplan zijn ook afzonderlijke calamiteitenbestrijdingsplannen, een crisiscommunicatieplan en diverse draaiboeken opgesteld.

Dit calamiteitenplan is afgestemd op de crisisplannen van de betrokken veiligheidsregio's, de calamiteitenplannen van andere betrokken waterbeheerders en relevante landelijke planvorming.

1.2 Uitgangspunten

Waterschap Noorderzijlvest hanteert voor de calamiteitenorganisatie en calamiteitenbestrijding de volgende uitgangspunten:

- De calamiteitenbestrijding bouwt voort op de dagelijkse praktijk. De rollen van de leden van de calamiteitenorganisatie sluiten zoveel mogelijk aan op de reguliere functies.
- De calamiteitenorganisatie is een afgeleide van de reguliere organisatie. Afhankelijk van de ernst en omvang van de calamiteit, worden één of meer onderdelen van de calamiteitenorganisatie actief. De teams binnen de calamiteitenorganisatie representeren de hiërarchische niveaus van het waterschap.
- De bestrijding van calamiteiten heeft te allen tijde de hoogste prioriteit bij het waterschap. De reguliere organisatie staat dan ten dienste van de crisisorganisatie.
- Bij de calamiteitenbestrijding ligt de focus van het waterschap op het goed functioneren van de beheerde waterstaatswerken en zuiveringstechnische werken.
- Voor de continuïteit van de calamiteitenbestrijding is er een meervoudige bezetting van de teams en rollen.
- Veiligheidsregio's zijn belast met het voorbereiden op en het organiseren van de regionale rampenbestrijding en crisisbeheersing en een belangrijke netwerkpartner van het waterschap.
- Het beeld over de calamiteitenbestrijding bij het publiek is van invloed op het imago van het waterschap. Met goede crisiscommunicatie streeft het waterschap Noorderzijlvest drie doelen na: informatievoorziening, betekenisgeving en schadebeperking.

1.3 Afbakening

Dit plan gaat over het bestrijden van (watergerelateerde) calamiteiten. Hier wordt onder een **calamiteit** verstaan:

"Een gebeurtenis of dreiging van een gebeurtenis met (mogelijke) gevolgen voor waterkering, waterkwantiteit en/of waterkwaliteit die ertoe noodzaken beslissingen te nemen of acties te ondernemen, die afwijken van het vastgestelde beleid en/of gangbare procedures, of waarin het vastgestelde beleid niet voorziet".

In het geval sprake is van een calamiteit wordt de calamiteitenorganisatie opgeschaald.

Dit plan gaat niet over het bestrijden van incidenten met zeer beperkte gevolgen voor de omgeving. Een **incident** is: *“een ongewenste gebeurtenis waarbij een verstoring van een van de kerntaken van het waterschap (waterveiligheid, watersysteembeheer, afvalwaterketenbeheer) optreedt”*. Dergelijke gebeurtenissen worden door de medewerkers van het waterschap binnen de reguliere bedrijfsvoering opgelost. Opschaling van de calamiteitenorganisatie is hierbij niet nodig.

Dit plan gaat ook niet over de bestrijding van rampen en crises. Onder een **ramp** wordt verstaan: *“Een zwaar ongeval of een andere gebeurtenis waarbij het leven en de gezondheid van veel personen, het milieu of grote materiële belangen in ernstige mate zijn geschaad of worden bedreigd en waarbij een gecoördineerde inzet van diensten of organisaties van verschillende disciplines is vereist om de dreiging weg te nemen of de schadelijke gevolgen te beperken”*.

Een **crisis** is volgens de Wet veiligheidsregio's: *“Een situatie waarin een vitaal belang¹ van de samenleving is aangetast of dreigt te worden aangetast”*.

Zowel ingeval van een ramp als een crisis voeren gemeenten en veiligheidsregio's de regie bij de bestrijding. Hierbij kan het waterschap vanuit zijn functionele taken een rol spelen.

Indien bij een watergerelateerde calamiteit vitale belangen, het leven en gezondheid van personen, het milieu of grote materiële belangen in het geding zijn, waarschuwt of alarmeert het waterschap de veiligheidsregio.

Wat voor het waterschap een calamiteit is, kan in sommige gevallen op het gebied van Openbare Veiligheid als een ramp of crisis worden aangemerkt.

In het calamiteitenplan staat beschreven op welke risico's het waterschap zich voorbereidt, hoe het zich organiseert tijdens calamiteiten en hoe het daarbij samenwerkt met netwerkpartners. Het calamiteitenplan is onderdeel van het calamiteitenzorgsysteem (CZS). De bundeling van de diverse activiteiten in één systeem zorgt ervoor dat de samenhang van de activiteiten wordt gewaarborgd en gecoördineerd.

Crisis- en risicocommunicatie

Dit plan behandelt (summier) de (organisatie en uitvoering van de) crisiscommunicatie. Dit is de communicatie in de zogenaamde 'warme' fase.

Noorderzijvest verzorgt ook risicocommunicatie, dit betreft informatievoorziening op met name de website van Noorderzijvest over (watergerelateerde) risico's, dus voordat er echt wat aan de hand is. We geven aan hoe mensen zich kunnen voorbereiden, bijvoorbeeld door een noodpakket in huis te halen. En samen met de veiligheidsregio Groningen pakken we dit onderwerp ook op, zie https://www.veiligheidsregiogroningen.nl/wat_jij_kan_doen/. De website <https://crisis.nl/wees-voorbereid/> geeft meer algemene informatie.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 is een analyse gemaakt van de risico's waarmee het waterschap te maken heeft. Hoofdstuk 3 geeft het wettelijk kader weer. Hoofdstuk 4 gaat in op de calamiteitenorganisatie en de werkwijze en in hoofdstuk 5 staat de opschaling en fasering centraal. Het netwerk waarmee het waterschap Noorderzijvest heeft te maken is nader beschreven in hoofdstuk 6. In hoofdstuk 7 is beschreven hoe de crisisbeheersing is geborgd binnen de organisatie.

In bijlage 1 is een beschrijving van de gebruikte afkortingen weergegeven.

¹ De vitale belangen zijn internationale rechtsorde, nationale rechtsorde, openbare veiligheid en economisch veiligheid

2 Taken en Risico's

2.1 Beheergebied

Het waterschap Noorderzijlvest verzorgt het waterbeheer in het noorden en westen van de provincie Groningen, in de kop van Drenthe en in het Friese deel van het Lauwersmeergebied.

Het beheergebied heeft een oppervlakte van circa 144.000 ha en 11 (geheel of gedeeltelijk) inliggende gemeenten. In het beheergebied wonen ca. 345.000 inwoners. Noorderzijlvest beheert 336 km boezemkanalen en 2497 km hoofdwatgang. Met betrekking tot keringen beheert Noorderzijlvest 69 km zeedijk en 451 km boezemkaden. Het afvalwater van ca. 335.000 huishoudens wordt verwerkt in 13 rioolwaterzuiveringsinstallaties en 1 slibontwateringsinstallatie. Het rioolwater wordt door 411 km transportleiding naar de zuiveringen getransporteerd.

De hoofdtaken van het waterschap Noorderzijlvest zijn:

- Zorgen voor waterveiligheid, door het keren van water met dijken
- Zorgen voor voldoende water en schoon water
- Zorgen voor het zuiveren van afvalwater

Op een aantal watergangen en kanalen is Noorderzijlvest ook verantwoordelijk voor het nautisch verkeersmanagement.

Het beheergebied van het waterschap Noorderzijlvest wordt, naast de Waddenzee (Rijkswaterstaat), begrensd door de beheergebieden van waterschap Hunze en Aa's, waterschap Drents Overijsselse Delta en Wetterskip Fryslân. Noorderzijlvest ligt in de veiligheidsregio's Groningen, Drenthe en (met een zeer beperkt deel) Fryslân.

Een overzichtskaart met onder meer de stroomgebieden, een aantal belangrijke waterstaats- en zuiveringstechnische werken van het waterschap Noorderzijlvest is weergegeven in bijlage 2.

2.2 Risico's

Een risico kan omschreven worden als de waarschijnlijkheid dat een calamiteit optreedt, vermenigvuldigd met de impact van de calamiteit. Het waterschap kan te maken krijgen met diverse risico's die het watersysteembeheer (incl. keringen) of zuiveringsbeheer in gevaar kunnen brengen. Dit zijn zogeheten watergerelateerde risico's. Deze risico's zijn door het waterschap in beeld gebracht in een risico-inventarisatie.

Tijdens de risicoanalyse is op basis van bovengenoemde methodiek, gecombineerd met kennis en ervaring, een gewogen inschatting gemaakt van de risico's verbonden aan de primaire taken van het waterschap. Dit heeft geresulteerd in de volgende, voor het waterschap belangrijkste risico's.

- Wateroverlast en watertekort
- Falen primaire kering
- Uitval zuiveringstechnische werken
- Verontreiniging van oppervlaktewater
- Aardbevingen

Naast watergerelateerde risico's, die direct van invloed zijn op de primaire taken van het waterschap, heeft het waterschap ook te maken met risico's die de continuïteit van de organisatie in gevaar brengen. Voorbeelden hiervan zijn de uitval van personeel, uitval van nutsvoorzieningen, uitval van ICT en uitval van faciliteiten.

2.3 Uitvoeringsdocumenten

Door proactieve en preventieve maatregelen, zoals beheer en onderhoud, vergunningverlening en handhaving, verkleint het waterschap Noorderzijlvest watergerelateerde risico's zoveel mogelijk. Ondanks al deze maatregelen zijn risico's niet volledig uit te sluiten en kan er altijd een calamiteit

optreden. Om deze reden zijn er voor de belangrijkste watergerelateerde risico's uitvoeringsdocumenten opgesteld.

Calamiteitenbestrijdingsplannen

In de calamiteitenbestrijdingsplannen wordt een nadere beschrijving gegeven van de betreffende watergerelateerde risico's en de bestrijdingsmaatregelen. Noorderzijlvest heeft de volgende bestrijdingsplannen opgesteld:

- Calamiteitenbestrijdingsplan Primaire Kering
- Calamiteitenbestrijdingsplan Peilbeheer (incl. watertekort)
- Calamiteitenbestrijdingsplan Waterverontreiniging
- Calamiteitenbestrijdingsplan Uitval Zuiveringstechnische Werken

Incidentbestrijdingsplan en draaiboek aardbevingen

Met betrekking tot aardbevingen heeft de veiligheidsregio Groningen een multidisciplinair plan opgesteld:

- Incidentbestrijdingsplan (IBP) aardbevingen

Waterschap Noorderzijlvest heeft in verband met de uitvoering van inspecties van kaden en objecten bij aardbevingen vanaf een kracht van 3,0 op de schaal van Richter ook een plan opgesteld:

- Draaiboek aardbevingen

Continuïteitsplannen

In de continuïteitsplannen wordt een beschrijving gegeven van risico's die de continuïteit van de organisatie in gevaar brengen. Omdat dergelijke risico's de normale bedrijfsvoering aantasten, kunnen ze als keteneffect een watergerelateerd risico tot gevolg hebben. Zo kan, bijvoorbeeld, uitval van elektriciteit tot wateroverlast en/of waterverontreiniging leiden als daarbij gemalen stilvallen. Hiervoor worden continuïteitsplannen opgesteld. Dit betreft de volgende plannen.

- Continuïteitsplan (Griep)pandemie
- Continuïteitsplan ICT
- Continuïteitsplan Stroomuitval

In bijlagen 4 en 5 is een meer uitgebreide beschrijving van de risico's opgenomen.

3 Wettelijk kader

In de situatie dat er sprake is van een calamiteit of ramp/crisis hebben de burgemeester en het bestuur van het waterschap ieder hun eigen, in wettelijke regelingen neergelegde, taken/verantwoordelijkheden en bevoegdheden. In dit hoofdstuk wordt het wettelijk kader voor het optreden van het waterschap tijdens calamiteiten geschetst. U vindt hier informatie over de wettelijke bevoegdheden van het waterschap, de burgemeester, de veiligheidsregio en de commissaris van de Koning (CdK).

3.1 Wettelijk kader voor het calamiteitenplan

De zorg van de overheid is gericht op de bewoonbaarheid van het land en de bescherming en verbetering van het leefmilieu (artikel 21 Grondwet). Het voorbereiden op en het bestrijden van calamiteiten is een wezenlijk onderdeel van die zorg. Beheerders van waterstaatswerken zijn op grond van Waterwet (artikel 5.29) verplicht een calamiteitenplan vast te stellen en bekend te maken. De elementen waaruit een calamiteitenplan moet bestaan zijn benoemd in het Waterbesluit (artikel 5.3).

3.2 Bevoegdheden waterschap

De taken en bevoegdheden van het waterschap Noorderzijlvest beogen de bescherming van specifieke waterstaatkundige belangen te verzekeren.

De relevante wetgeving voor (bevoegdheden van) waterschappen en andere betrokken instanties ten aanzien van de bestrijding van (waterstaatkundige) calamiteiten en ongevallen is beschreven in een aantal wetsartikelen:

- de Waterschapswet (artikel 96);
- de Waterwet (de artikelen 5.15 t/m 5.31);
- de Onteigeningswet (artikel 73);
- de Wrakkenwet (de artikelen 1 t/m 11);
- de Wet bodembescherming (artikel 30);
- de Wet veiligheidsregio's (de artikelen 12, 15, 16, 39 en 48).

Voor een meer uitgebreide beschrijving van het wettelijk instrumentarium wordt verwezen naar bijlage 3 Wettelijke regelingen en juridische aspecten.

3.3 Bijzondere bevoegdheden

Bij het bestrijden van calamiteiten en/of rampen/crises kan het noodzakelijk zijn dat gebruik moeten worden gemaakt van bijzondere wetgeving. Dit geldt voor het waterschap, maar ook voor netwerkpartners.

Waterschap

Bij het bestrijden van calamiteiten en/of rampen/crises beschikt het waterschap over de mogelijkheid tot inzetten van de volgende bijzondere bevoegdheden:

- Artikel 5.30 van de Waterwet geeft het dagelijks bestuur van het waterschap de bevoegdheid om bij onmiddellijk en ernstig gevaar voor een waterstaatswerk de nodige maatregelen te treffen. Als de tijd ontbreekt om het dagelijks bestuur bijeen te roepen, kan de dijkgraaf van deze bevoegdheid gebruik maken (Artikel 96 van de Waterschapswet). De maatregelen mogen niet in strijd zijn met de Grondwet of internationaal-rechtelijke verplichtingen. Het waterschap meldt het gebruik van deze bevoegdheid direct bij Gedeputeerde Staten. Het waterschap vergoedt de schade die hierdoor ontstaat. Het waterschap is verplicht om het optreden te evalueren;
- Artikel 2.3, lid 2 van de cao Werken voor waterschappen geeft de werkgever de mogelijkheid om ieder personeelslid in te zetten bij het bestrijden van calamiteiten.

- Artikel 3.2.1 van de Keur van het waterschap Noorderzijlvest² geeft het bestuur van het waterschap de mogelijkheid om in geval van (dreigende) calamiteiten een verbod op te leggen voor:
 - het afvoeren naar of aanvoeren uit oppervlaktewaterlichamen;
 - het water lozen op of onttrekken aan oppervlaktewaterlichamen;
 - het onttrekken van grondwater of het infiltreren van water.
 Het verbod blijft van kracht zolang het bestuur dit noodzakelijk acht.

Netwerkpartners

Een aantal netwerkpartners van het waterschap beschikt wettelijk over bijzondere bevoegdheden, waarbij ze de mogelijkheid heeft om in calamiteitsituaties bevelen en opdrachten aan het waterschap te geven. Het waterschap dient die bevelen en opdrachten uit te voeren. Het betreft de volgende bevoegdheden:

- Artikel 5 van de Wet veiligheidsregio's bepaalt dat de burgemeester het opperbevel heeft bij een ramp of ernstige vrees voor het ontstaan daarvan. Het bestuur van het waterschap behoudt in deze situatie wel de eigen verantwoordelijkheid ten aanzien van de waterstaatstaken.
- Artikel 39 van de Wet veiligheidsregio's bepaalt dat bij rampen van meer dan plaatselijke betekenis, het opperbevel overgaat naar de voorzitter van de veiligheidsregio. Wanneer door de voorzitter van de veiligheidsregio (vanuit het Regionaal beleidsteam) aan het bestuur van het waterschap een aanwijzing wordt gegeven, is het bestuur verplicht rekening te houden met deze aanwijzing bij zijn optreden op grond van de aan hem toegekende bevoegdheden, dus ook bij de instructies die hij geeft aan de voor de calamiteitenbestrijding onder zijn gezag staande personen.
- Artikel 5.31 van de Waterwet geeft Gedeputeerde Staten, de commissaris van de Koning en de minister van Infrastructuur en Milieu de bevoegdheid om aan het bestuur van het waterschap een opdracht te geven indien het waterschap ten onrechte niet of niet voldoende optreedt bij gevaar

3.4 Het waterschap en de veiligheidsregio

Een veiligheidsregio is een openbaar lichaam op basis van een (verplichte) gemeenschappelijke regeling tussen alle colleges van burgemeester en wethouders die tot één veiligheidsregio behoren. Hierin wordt samengewerkt bij de uitvoering van taken op het terrein van brandweerczorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing, geneeskundige hulpverlening en openbare orde en veiligheid. De brandweer, gemeenten (bevolkingszorg), GHOR (Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de regio) en gemeenschappelijke meldkamer zijn hier in ieder geval in vertegenwoordigd.

Het beheersgebied van Noorderzijlvest ligt in drie veiligheidsregio's, Groningen, Drenthe en Fryslân. Met deze samenwerkingspartners worden veel voorbereidingen op calamiteiten en/of rampen/crises uitgewerkt en/of afgestemd.

Het algemeen bestuur van de veiligheidsregio bestaat uit de burgemeesters van de deelnemende gemeenten. De burgemeester die tevens korpsbeheerder van de regionale politie is, is voorzitter van het bestuur.

De dijkgraaf van het waterschap wordt, net als de officier van Justitie en de commissaris van de Koning (CdK), standaard uitgenodigd deel te nemen aan de vergaderingen van het bestuur van de veiligheidsregio. Zij hebben echter geen stem bij de besluitvorming, maar adviseren het bestuur van de veiligheidsregio.

Tijdens een ramp of crisis roept de voorzitter van de veiligheidsregio een regionaal beleidsteam (RBT) bijeen dat bestaat uit de burgemeesters van de gemeenten die betrokken zijn of dreigen te worden bij de ramp of crisis, de hoofdofficier van justitie en de dijkgraaf van elk direct betrokken waterschap (Wet veiligheidsregio's, artikel 39.2). Ook wordt een aantal adviseurs (zoals coördinerend gemeente secretaris, adviseur defensie, brandweer, politie, GHOR) uitgenodigd.

² Keur: De keur bevat gebods- en verbodsbepalingen die er op gericht zijn om waterstaatwerken in beheer bij het waterschap te beschermen zodat zij kunnen (blijven) functioneren. In de Keur zijn onder andere bepalingen opgenomen over het bouwen, het gebruiken van gronden en het aanleggen van werken in de keurzones.

In de situatie dat er sprake is van een ramp of ernstige vrees voor het ontstaan daarvan, bepaalt artikel 5 van de Wet veiligheidsregio's dat de burgemeester het opperbevel heeft. Dit strekt zich ook uit tot waterschapsbesturen. Ten aanzien van waterstaatszaken behoudt het waterschapsbestuur echter wel de eigen verantwoordelijkheid. In uiterste noodzaak kan de burgemeester echter een bevel aan het bestuur van het waterschap geven.

De commissaris van de Koning (CdK) heeft conform de Wet veiligheidsregio's onder meer de taak om (bestuurlijk) toe te zien op de taakuitvoering door de veiligheidsregio. Mocht deze tekort schieten dan kan de CdK een aanwijzing aan het bestuur van de veiligheidsregio geven.

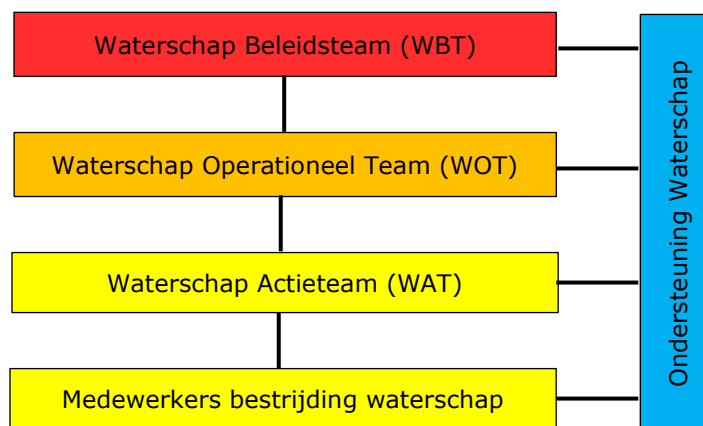
Zie voor de bevoegdheden van de algemene en de functionele kolom ook de Bestuurlijke Netwerkkarten Crisisbeheersing, <https://www.ifv.nl/kennisplein/Paginas/bestuurlijke-netwerkkarten-crisisbeheersing.aspx>.

Zie voor een meer uitgebreide beschrijving van de diverse taken en bevoegdheden van het waterschap, burgemeester en de commissaris van de koning ook bijlage 3.

4 De calamiteitenorganisatie

4.1 Hoofdstructuur

De calamiteitenorganisatie komt in actie wanneer sprake is van een (dreigende) calamiteit. De calamiteitenorganisatie bestaat uit drie teams en diverse rollen. De organisatie kan naar behoefte en afhankelijk van de calamiteit groeien of kleiner worden. Elk team en elke rol heeft eigen taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden. De calamiteitenorganisatie is onder normale omstandigheden 'slapende' (maar paraat). Onder meer de preparatie op calamiteiten wordt door de coördinator crisisbeheersing gecoördineerd.

Figuur 4.1 hoofdstructuur van de calamiteitenorganisatie

De **medewerkers bestrijding** van het waterschap dragen zorg voor de daadwerkelijke uitvoering van de bestrijdingsmaatregelen, onder aansturing het Waterschap Actieteam, in het veld.

Het **Waterschap Actieteam (WAT)** is verantwoordelijk voor de coördinatie van de bestrijding ter plaatse (bron). Het WAT gaat in principe ter plaatse en is verantwoordelijk voor de coördinatie van de bestrijding ter plaatse. Het WAT bepaalt en coördineert de concrete bestrijdingsmaatregelen, laat zich eventueel adviseren door het Adviesteam WAT dat niet per se ter plaatse hoeft te zijn, en coördineert de inzet van mensen en middelen in het veld.

Het **Waterschap Operationeel Team (WOT)** is verantwoordelijk voor de bron- en de effectbestrijding van calamiteiten en laat daartoe integrale scenario's ontwikkelen door het Scenarioteam. Op basis van beschikbare informatie, scenario's en middelen stippelt het WOT een bestrijdingstactiek uit, hierbij rekening houdend met alle mogelijke effecten. Het WOT vormt de schakel tussen het WBT en het WAT en onderhoudt intensief contact met de 'buitenwereld' (zoals de veiligheidsregio). Ook zorgt het WOT onder andere voor de personele inzet op lange termijn en de communicatie zolang het Waterschap Beleidsteam (WBT) niet actief is.

Het **Waterschap Beleidsteam (WBT)** is eindverantwoordelijk voor het optreden van de calamiteitenorganisatie. Het beleidsteam bepaalt de strategie van het optreden van het waterschap. Het WBT neemt besluiten voor gevallen waarin afgeweken wordt van vastgesteld beleid of waarin beleid niet voorziet, besluit tot het gebruik van bijzondere bevoegdheden, stemt op bestuurlijk niveau af met netwerkpartners en zorgt voor crisiscommunicatie. Voor de crisiscommunicatie is een crisiscommunicatieplan opgesteld.

De **Ondersteuning waterschap** verzorgt alle noodzakelijke ondersteuning (zoals operationeel watersysteembeheer, communicatie, facilitair, ICT en verbindingen) aan de calamiteitenorganisatie. De ondersteuning wordt georganiseerd vanuit de reguliere organisatie. De diverse onderdelen organiseren zelf de invulling van de gevraagde ondersteuning inclusief de arbeidstijden.

4.2 Samenstelling calamiteitenteams hoofdstructuur

De calamiteitenteams zijn op alle niveaus integraal ingericht. Hiermee is geborgd dat de teams vanuit verschillende invalshoeken naar calamiteiten kijken. De samenstelling van de calamiteitenteams wordt in onderstaand figuur weergegeven. De voorzitters van de teams zijn verantwoordelijk voor de samenstelling van de teams en kunnen desgewenst rollen aan hun team toevoegen of (in overleg) weglaten.

Medewerkers bestrijding waterschap	
Rol	Hoofdtaken
Coördinerend veldmedewerker ³	Stuurt werkzaamheden in het veld aan
Bestrijdingsmedewerkers	Voeren bestrijdingsmaatregelen uit

Waterschap Actieteam (WAT)	
Rol	Hoofdtaken
Leider WAT	Zit het team voor en neemt besluiten over de uitvoering
Informatiecoördinator (ICO)	Houdt LCMS bij en is verantwoordelijk voor IM proces
Adviseur WSWV ⁴	Informeert en adviseert over WSWV
Adviseur AWKDI ⁵	Informeert en adviseert over AWK / DI
Adviseur communicatie	Informeert en adviseert over crisiscommunicatie
Plotter / GEO ondersteuner (n.n.t.b.)	Maakt kaartoverzichten van brongebied

Waterschap Operationeel Team (WOT)	
Rol	Hoofdtaken
Leider WOT (Operationeel Leider, OL)	Zit het team voor en neemt besluiten over de tactiek
Informatiecoördinator (ICO)	Houdt LCMS bij en is verantwoordelijk voor IM-proces
Adviseur crisisbeheersing	Informeert en adviseert over crisisbeheersing en bewaakt proces
Adviseur WSWV ⁴	Informeert en adviseert over WSWV
Adviseur AWKDI ⁵	Informeert en adviseert over AWK / DI
Adviseur communicatie	Informeert en adviseert over crisiscommunicatie
Plotter / GEO ondersteuner (n.n.t.b.)	Maakt kaartoverzichten van bron- en effectgebied
Ad hoc adviseurs (zoals Coördinator Scenarioteam (CST))	Inbrengen specifieke expertise

Waterschap Beleidsteam (WBT)	
Rol	Hoofdtaken
Voorzitter	Zit het team voor en neemt besluiten
Portefeuillehouder	Brengt bestuurlijke informatie in vanuit eigen portefeuille
Adviseur directie	Informeert en adviseert over reguliere organisatie
Informatiecoördinator (ICO)	Houdt LCMS bij en is verantwoordelijk voor IM-proces
Notulist (evt.)	maakt vergaderverslag
Operationeel leider (OL)	Informeert en adviseert over stand van zaken in het veld
Adviseur communicatie	Informeert en adviseert over crisiscommunicatie
Adviseur crisisbeheersing (evt.)	Informeert en adviseert over crisisbeheersing en bewaakt proces
Ad hoc adviseurs	Brengen specifieke expertise in

³ Indien aanwezig/aangewezen

⁴ Watersystemen en Waterveiligheid; afhankelijk van de aard van de calamiteit en/of indien gewenst

⁵ Afvalwaterketen en digitale informatie; afhankelijk van de situatie en/of indien gewenst

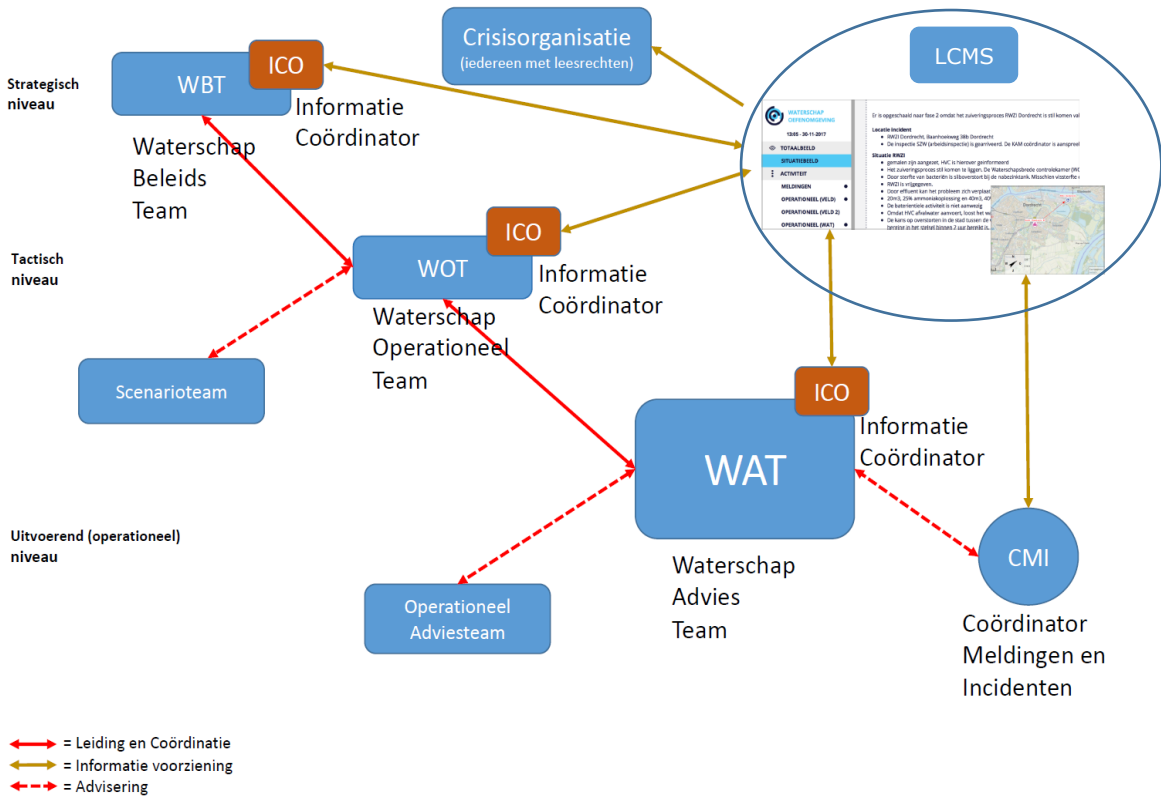
Ondersteuning Waterschap	
Onderdeel	Hoofdtaken
ICT	<ul style="list-style-type: none"> Ondersteunt bij geautomatiseerde systemen Ondersteunt bij communicatiemiddelen Ondersteunt bij alle voorkomende facilitaire activiteiten Zorgt voor catering personeel crisisorganisatie Zorgt voor logistieke ondersteuning, uitgezonderd materieel Zorgt voor slaapplekken indien noodzakelijk Bewaakt arbeidstijden personeel tijdens inzet Zorgt voor tijdige aflossing i.s.m. L WAT en L WOT Stelt arbeidsrooster op
Facilitair, algemeen <ul style="list-style-type: none"> Coördinator logistiek Coördinator personeel 	
Verbindingen	<ul style="list-style-type: none"> Onderhoudt contacten tijdens calamiteiten via het mobilfoon- en telefoonnetwerk
Ad hoc ondersteuning	<ul style="list-style-type: none"> Afhankelijk van de vraag

4.3 Werkwijze calamiteitenteams

Netcentrische werkwijze

De calamiteitenorganisatie maakt gebruik van de netcentrische werkwijze. Deze beoogt het continu, centraal beschikbaar stellen van informatie voor alle betrokkenen in de calamiteitenorganisatie. Voor de afstemming tussen de calamiteitenteams wordt gebruik gemaakt van het LCMS dat door de Informatiecoördinatoren op de diverse niveaus wordt bijgehouden. Daarin staan beeldvorming, oordeelsvorming en besluitvorming (BOB methode), acties en besluiten. Ook wordt in het LCMS een kaartoverzicht bijgehouden. Voor de externe afstemming kan het Situatiebeeld Water met de betrokken veiligheidsregio's gedeeld worden, zoals ook het Situatiebeeld van de betrokken veiligheidsregio's gedeeld kan worden met Noorderzijlvest en kan worden getoond in het LCMS van Noorderzijlvest. Onderstaande figuur geeft een overzicht van de gehele calamiteitenorganisatie.

In bijlage 6 is het melding- en opschalingschema weergegeven.

Figuur 4.2 calamiteitenorganisatie

Werkwijze

In het veld worden de medewerkers aangestuurd door de Leider WAT. Een coördinerend veldmedewerker kan hierbij ondersteunen. Afhankelijk van de aard en omvang van de calamiteit kunnen er meerdere coördinerend veldmedewerkers actief zijn op verschillende locaties.

Het WAT bundelt de informatie (door de ICO WAT), beoordeelt de situatie en bepaalt concrete bestrijdingsmaatregelen. Het WOT wordt door het WAT, onder meer via het LCMS, op de hoogte gehouden van de situatie. Het WOT beoordeelt op basis van de (verwachte) effecten of het noodzakelijk is de aanpak van de bestrijding aan te passen en of een andere tactiek moet worden gevolgd. Het WOT houdt zich actief bezig met de aanpak van de optredende effecten en het ontwikkelen van scenario's. Zodra strategische knelpunten aan het licht komen, informeert het WOT het WBT hierover en geeft daarbij een advies over de te nemen beslissingen.

Op basis van de verkregen informatie via onder meer het LCMS en het advies vanuit het WOT, neemt het WBT het besluit of aanpassing van de strategie nodig is. Het WOT zet de door het WBT geformuleerde besluiten (strategie) om in een tactiek voor de bestrijding. Op basis van de tactiek coördineert het WAT de uitvoering in het veld.

Om elkaar zo goed mogelijk te kunnen informeren en adviseren kunnen de actieve teams onderling de vergaderfrequentie afstemmen, hoewel het proces van beeldvorming een continu proces is dat door de Informatiecoördinatoren op de diverse niveaus wordt uitgevoerd. Hierdoor kunnen de teams in principe onafhankelijk van elkaar, ingegeven door de voorliggende issues, vergaderen.

Zie voor een nadere beschrijving van de taken en werkwijze ook bijlage 6.

Locatie

Op het kantoor te Groningen zijn (crisis)ruimten ingericht voor het WOT (kamer 410) en het WBT (kamer 229). Het WAT komt (in principe) ter plaatse. In eerste instantie zal gebruik worden gemaakt van een speciaal hiervoor ingerichte calamiteitenbus. Voordeel hiervan is dat het WAT ter plaatse van de calamiteit zijn coördinerende taak kan uitvoeren. Afhankelijk van de aard en omvang van de calamiteit kan ook een (vooraf ingerichte) locatie (dijkmagazijn, werkplaats en/of zuivering) worden gekozen door de Leider WAT.

Bezetting

Medewerkers in het veld draaien bij langdurige calamiteiten diensten van maximaal 12 uur.

De calamiteitenteams hebben bij langdurige calamiteiten een wisselende bezetting. De wisseling van functionarissen gaat geleidelijk, maar binnen 12 uur, zodat de continuïteit van de calamiteitenteams geborgd is.

Crisiscommunicatie

Via de interne communicatielijnen (o.a. intranet) informeert de calamiteitenorganisatie de niet betrokken medewerkers en bestuursleden over de calamiteit. Burgers en media worden via externe communicatiekanalen (o.a. internet, sociale media, persberichten, interviews) geïnformeerd. De communicatie heeft naast het vermelden van feiten vooral tot doel de impact van de calamiteit te duiden en handelingsperspectieven te bieden (informatievoorziening, betekenisgeving en schadebeperking). Het WOT (Operationeel Leider) dan wel het WBT is eindverantwoordelijk voor de calamiteitencommunicatie. Bij externe communicatie zal waar nodig afstemming plaatsvinden met betrokken netwerkpartners (o.a. veiligheidsregio's en waterschappen). De werkwijze voor zowel de interne als de externe calamiteitencommunicatie is uitgewerkt in het crisiscommunicatieplan.

5 Opschaling en fasering waterschap

5.1 Uitgangspunten opschaling

Calamiteiten verschillen in aard en omvang. De calamiteitenorganisatie past zich daarop aan en wordt zo nodig op steeds grotere schaal ingericht. Het op deze wijze uitbreiden van de calamiteitenorganisatie wordt opschalen genoemd. Bij opschaling veranderen het aantal en type ingezette teams en rollen en wijzigt de aansturing. De fasen heten coördinatiefasen en zijn gebaseerd op de behoefte aan coördinatie. De coördinatiebehoefte is afhankelijk van vier factoren:

1. Het dreigingsniveau en de impact van de calamiteit;
2. De bestuurlijke betrokkenheid (bijvoorbeeld evt. gebruik van bijzondere bevoegdheden);
3. De financiële gevolgen;
4. De crisiscommunicatie en media.

Op basis van deze factoren zijn per fase opschalingscriteria geformuleerd, zie tabel. Bij overschrijding van een criterium wordt opgeschaald naar de betreffende fase.

Tabel 5.1 Coördinatietaken en opschalingscriteria

Fase	Actieve teams	Dreigingsniveau	Bestuurlijke betrokkenheid	Indicatie financiële gevolgen	Crisiscommunicatie en media
geen	veld	incident af te handelen binnen de dagelijkse routine	geen	geen of geringe schade	geen
1	veld WAT	calamiteit met beperkte impact op de omgeving	wordt geïnformeerd over de calamiteit	schade tot € 0,1 miljoen	intern en eventueel extern communiceren
2	veld (WAT) WOT	calamiteit met grote impact op de omgeving	wordt geïnformeerd over de calamiteit	schade tot € 1 miljoen	intern en extern communiceren
3	veld (WAT) WOT WBT	calamiteit met zeer grote impact en bedreigend voor mens en milieu (binnen één gemeente)	Lokale (gemeentelijke) bestuurlijke coördinatie	schade meer dan € 1 miljoen	intern communiceren en externe communicatie lokaal afstemmen
4	veld (WAT) WOT WBT	calamiteit is beheergebied- of gemeentegrens overschrijdend	regionale bestuurlijke coördinatie	schade meer dan € 10 miljoen	intern communiceren en externe communicatie regionaal afstemmen

Eén criterium kan leiden tot opschaling. Voor een aantal risico's zijn specifieke opschalingscriteria geformuleerd, bijvoorbeeld waterstanden. Zie hiervoor de calamiteitenbestrijdingsplannen.

Aanvullende kenmerken

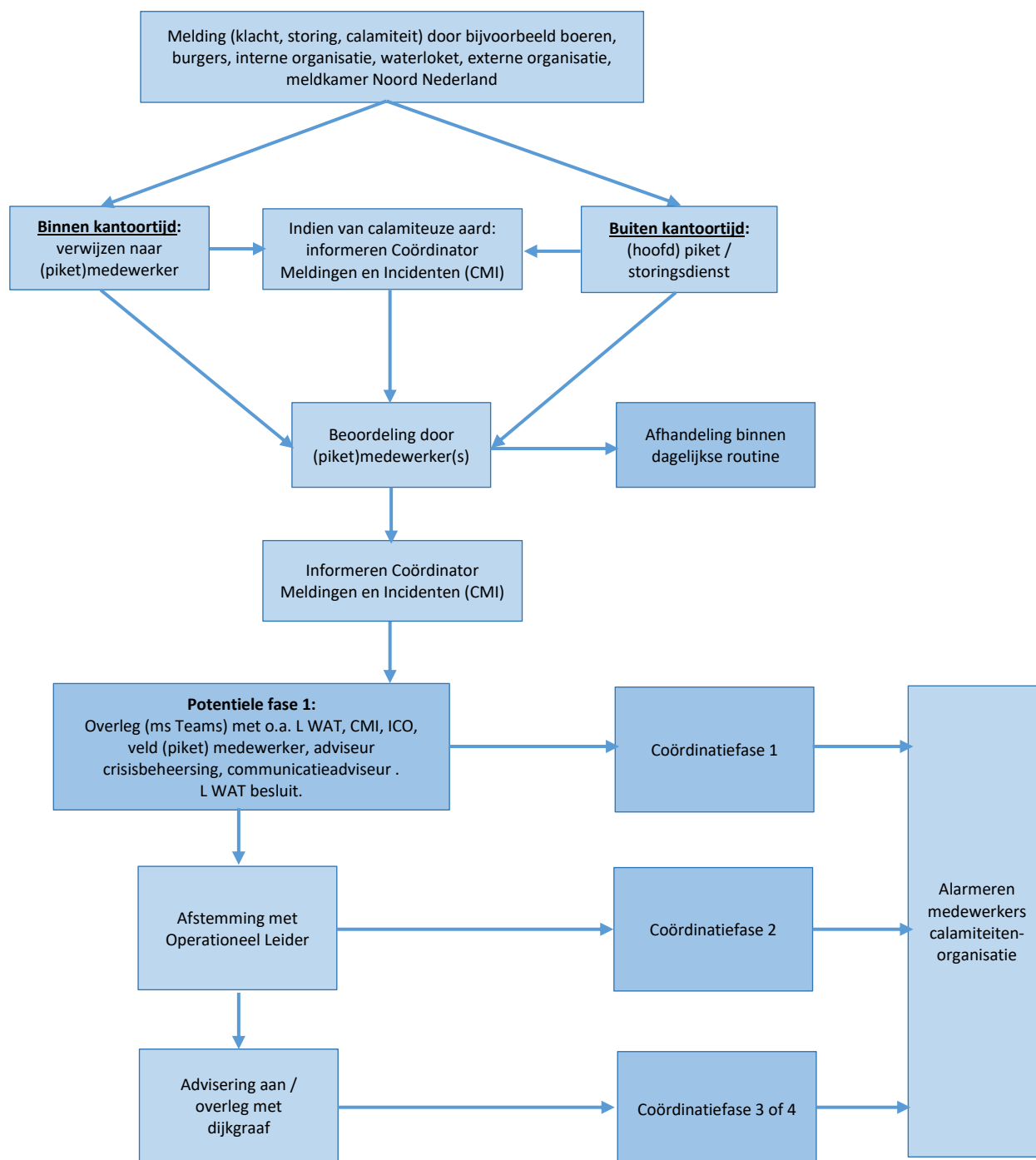
Naast bovengenoemde criteria kunnen ook andere criteria van belang zijn om op te schalen.

Coördinatiefase 1: Reguliere bedrijfsvoering wordt overstegen, er is behoefte aan coördinatie
Tijdstip en/of complexiteit van de calamiteit vraagt om opschaling
Afstemming met veiligheidspartners ter plaatse is noodzakelijk

Coördinatiefase 2: Er is mogelijke bedreiging van de functionele werking van waterstaatswerken
Meerdere WAT's zijn actief
Er is sprake van een (dreigend) tekort aan middelen en/of personen
Er is een mogelijke behoefte aan coördinatie met andere instanties

5.2 Organisatie van melding, alarmering en opschaling

In onderstaand schema geeft de werkwijze van de meldingen, opschaling en alarmering weer.

Figuur 5.2 Melding- en opschalingsschema

Iedere calamiteit begint met een melding, een storing of waarschuwing. Binnen kantoor tijd komen deze meldingen binnen bij de betreffende medewerkers. Buiten kantoor tijd komen de meldingen terecht bij de wachtdienstorganisatie, zoals de consignatiedienst handhaving, storingsdienst en consignatie coupuresluiting.

De behandelend (piket)medewerker van het waterschap verifieert de melding en maakt een eerste inschatting van de ernst en omvang. De medewerker beoordeelt of de melding niet binnen de dagelijkse routine valt. Als vuistregel hanteren we hiervoor dat hij het niet zelfstandig binnen 2 uur kan oplossen. In dat geval informeert de medewerker de piket Coördinator Meldingen en Incidenten

(CMI). Deze kan besluiten tot een potentiele coördinatiefase 1. Als de CMI dat doet verwerkt hij de informatie in het LCMS en neemt vervolgens contact op met de Leider WAT over de gewenste deelnemers aan het gezamenlijk telefonisch/digitaal (ms Teams) overleg dat volgt. Vaste deelnemers, naast de CMI, zijn de L WAT, de ICO WAT, de medewerker ter plaatse, de coördinator Crisisbeheersing en de adviseur Crisiscommunicatie.

Opschalen

De Leider WAT beoordeelt in het telefonisch/digitaal overleg de situatie aan de hand van de opschalingscriteria en besluit zo nodig om op te schalen naar coördinatiefase 1. Op het moment dat hij besluit om op te schalen wijkt het waterschap van de normale bedrijfsvoering af en treedt de calamiteitenorganisatie in werking. De Leider WAT roept het actieteam bijeen en gaat ter plaatse. Door zorg van de CMI wordt de calamiteitenorganisatie geïnformeerd over de opschaling van het waterschap waarbij verwezen wordt naar de beschikbare informatie in het LCMS.

De Leider WAT informeert bij opschaling van het WAT (coördinatiefase 1) standaard de operationeel leider van het waterschap. De operationeel leider informeert op zijn beurt de dijkgraaf. De dijkgraaf zal zo nodig het waterschapsbestuur informeren over de situatie. Dit proces herhaalt zich bij opschaling naar coördinatiefase 2, 3 en 4. De informatielijn van Leider WAT naar operationeel leider naar dijkgraaf (en terug) worden gedurende de calamiteit actief in stand gehouden.

Bevoegd tot opschalen

Het besluit om op te schalen ligt bij de voorzitters van de calamiteitenteams. De voorzitters worden hierbij geadviseerd door de voorzitters van lagere teams, de coördinator crisisbeheersing en/of door inhoudelijke adviseurs. De Leider WAT is bevoegd om op te schalen naar coördinatiefase 1, de operationeel leider (Leider WOT) naar coördinatiefase 2 en de voorzitter WBT naar coördinatiefase 3 en 4. Wanneer de voorzitter van een team besluit niet op te schalen kan deze, naar het oordeel van de voorzitter van het team boven hem, opdracht krijgen dit alsnog te doen.

De opschaling hoeft niet altijd volgorde van coördinatiefase 1 tot en met 4 te lopen. Er kan ook direct naar een hogere coördinatiefase worden opgeschaald.

Streeftijden

De wet geeft waterschappen, in tegenstelling tot de hulpdiensten, geen richtlijnen in opkomsttijden voor teams en functionarissen. De geconsigneerde medewerkers, die 24/7 bereikbaar en beschikbaar zijn, hebben daarom geen opkomsttijden, maar streeftijden om op locatie te komen. Voor de eerstelijns wachtdienstmedewerkers (handhaving, OWSB, storingsdienst, etc.) geldt een streeftijd van 60 minuten. Voor de Leiders WAT en -WOT geldt een streeftijd van 90 minuten. Ditzelfde geldt ook voor de leden van het WAT en WOT. Echter, aangezien de meeste functionarissen van deze teams geen consignatiedienst kennen is de opkomsttijd sterk afhankelijk van de bereikbaarheid, beschikbaarheid en de mate van betrokkenheid, in relatie met de calamiteit, van deze medewerkers. De streeftijd voor het WBT bedraagt 180 minuten.

5.3 Afschalen en nafase

Nadat een calamiteit is bestreden, wordt de calamiteitenorganisatie afgeschaald. De voorzitter van het hoogste opgeschaalde team beslist daartoe. Het is mogelijk in een keer af te schalen, maar dit kan ook gefaseerd. Na het afschalen van de calamiteitenorganisatie keert het waterschap terug naar de normale bedrijfsvoering. De voorzitters van de calamiteitenteams zijn verantwoordelijk voor een soepele overdracht.

Na afschaling van de calamiteitenorganisatie zijn er nog tal van activiteiten ter afronding, de zogenaamde nazorgfase. Dit traject kan, mede afhankelijk van de aard en grootte van de calamiteit lang en intensief zijn. De nafase wordt uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van de reguliere organisatie. Vaste activiteiten van de nafase zijn:

- Herstel van de schade aan waterstaats- en/of zuiveringstechnische werken
- Persoonlijke nazorg voor medewerkers die zijn blootgesteld aan schokkende gebeurtenissen
- Evaluatie van het optreden van de calamiteitenorganisatie
- Communicatieve, juridische en financiële afhandeling van de calamiteit

6 Netwerkpartners

6.1 Algemene en functionele keten

Bij de bestrijding van calamiteiten zijn vaak veel partijen betrokken. Hiervoor is het informeren van, afstemmen op en samenwerken met deze netwerkpartners onontbeerlijk, zowel op uitvoerend, tactisch als strategisch niveau.

De netwerkpartners omvatten overheden, instanties en ondernemingen die bij de bestrijding betrokken zijn. Instanties en ondernemingen voeren activiteiten uit in opdracht van het waterschap Noorderzijlvest. Overheden hebben hun eigen taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden tijdens calamiteiten. Voor een adequate calamiteitenbestrijding is daarom afstemming noodzakelijk.

De overheidsinstanties waarmee het waterschap van doen heeft zijn onder te verdelen in twee groepen: de algemene keten en de functionele keten waterbeheer.

Algemene keten

Overheden binnen de algemene keten zijn verantwoordelijk voor openbare orde en veiligheid. Onder de algemene keten vallen het ministerie van Veiligheid en Justitie, de provincies, de veiligheidsregio's en de gemeenten. In het beheergebied van het waterschap Noorderzijlvest zijn drie provincies (Groningen, Drenthe en Fryslân), drie veiligheidsregio's (Groningen, Drenthe en Fryslân) en 11 gemeenten actief. Afstemming en samenwerking met deze organisaties is noodzakelijk zodra een calamiteit gevolgen heeft voor de openbare orde en veiligheid. De veiligheidsregio's voeren de regie over de regionale crisisbeheersing en zijn daarmee de belangrijkste partner voor het waterschap in de algemene keten.

Functionele keten waterbeheer

Overheden binnen de functionele keten waterbeheer zijn verantwoordelijk voor het beheer van de waterkwaliteit en de waterkwantiteit. Onder deze keten vallen het ministerie van Infrastructuur en Milieu, de regionale diensten van Rijkswaterstaat en de waterschappen. Het waterschap Noorderzijlvest grenst aan de waterschappen Hunze en Aa's, Drents Overijsselse Delta en wetterskip Fryslân. Daarnaast heeft Noorderzijlvest te maken met de regionale dienst Noord Nederland van Rijkswaterstaat en een aantal landelijke coördinatiecommissies, waaronder Waterverdeling (LCW), Overstromingsdreiging (LCO) en Milieuverontreiniging Water (LCM). Tijdens calamiteiten volstaat, in de meeste gevallen, het informeren van deze waterbeheerders. Echter, wanneer een calamiteit uitstraling heeft naar het beheergebied van een andere waterbeheerder, is afstemming en samenwerking in de calamiteitenbestrijding noodzakelijk.

6.2 Relatie coördinatiefasen en GRIP fasering

De veiligheidsregio's hanteren de Gecoördineerde Regionale Incidentbestrijding Procedure (GRIP) om het regionale coördinatie- en opschalingniveau van de hulpdiensten te bepalen. In de onderstaande tabel is de GRIP fasering op hoofdlijnen weergegeven.

Tabel 6.1 GRIP fasering

Niveau	Team(s)	Reikwijdte van het incident
GRIP 0	-	'Motorkap' overleg, reguliere bedrijfsvoering
GRIP 1	CoPI	Bronbestrijding (in VR Drenthe ook effectbestrijding)
GRIP 2	CoPI ⁷ , ROT	Bron- en effectbestrijding
GRIP 3	CoPI, ROT, GBT ⁸	Bedreiging welzijn (grote groepen van de) bevolking in één gemeente
GRIP 4	CoPI, ROT, RBT	Gemeentegrensoverschrijdend, eventueel schaarste
GRIP 5	IROT en IRBT	Veiligheidsregio overschrijdend

Binnen de veiligheidsregio Drenthe is onderscheid gemaakt in een acute- en een niet acute crisis. In een acute situatie is er vanaf GRIP 2 geen ROT, maar zijn de OL en de algemeen commandanten van de operationele diensten wel actief. In een niet acute situatie is er wel een ROT.

⁷ Als een duidelijk aanwijsbare incidentlocatie ontbreekt, dan kan vanaf GRIP 2 ook zonder CoPI worden opgetreden

⁸ Veiligheidsregio Drenthe hanteert de term Gemeentelijk Crisisteam (GCT) i.p.v. GBT

Regionaal Voorbereidingsteam (RVT)

Het Regionaal Voorbereidingsteam (voorbereidend ROT) functioneert zelfstandig op tactisch niveau en wordt bijeengeroepen in geval van een dreiging van een (ernstige) verstoring van de samenleving dan wel van een aantasting van fundamentele waarden en normen van het maatschappelijke systeem. Er is nog geen noodzaak tot het alarmeren van de crisisorganisatie conform GRIP, maar multidisciplinaire afstemming en overleg is noodzakelijk. Afhankelijk van de dreiging kunnen maatregelen worden genomen. Samenstelling van dit RVT is per veiligheidsregio verschillend.

Om de samenwerking met de veiligheidsregio's zo soepel mogelijk te laten verlopen is de opschalingstructuur van de waterschappen afgestemd op de GRIP fasering door zoveel mogelijk hierop aan te sluiten, zie figuur 6.2. Hierin zijn ook de diverse liaisons van het waterschap in de crisisteams van de veiligheidsregio aangegeven. Een één op één koppeling met de GRIP-fasering is echter niet mogelijk. Redenen hiervoor zijn:

- Er kan bij het waterschap een calamiteit ontstaan, waarvoor geen inzet van de veiligheidsregio noodzakelijk is.
- Omgekeerd kan een situatie op het gebied van openbare orde en veiligheid ontstaan, die wel opschaling van de veiligheidsregio vereist, maar die niets met de taken van het waterschap te maken heeft en dus ook geen opschaling binnen het waterschap Noorderzijlvest vereist.

Tabel 6.2 Relatie GRIP en coördinatiefasen

Coördinatiefasen waterschap					
-	1	2	3	4	
Dagelijkse routine	WAT	WOT	WBT	WBT	WBT per betrokken waterschap
piket	Liaison waterschap	AC waterschap	Dijkgraaf	Dijkgraaf	Dijkgraaf
Dagelijkse routine / motorkapoverleg	CoPI	ROT	GBT / GCT	RBT	Meerdere RBT's / ROT's, één regio coördineert
GRIP 0	GRIP 1	GRIP 2	GRIP 3	GRIP 4	GRIP 5
Veiligheidsregio					

6.3 Samenwerking met de veiligheidsregio

In de veiligheidsregio Groningen is de samenwerking tussen acht deelnemende organisaties vastgelegd in het Collectief Convenant Crisisbeheersing, vastgesteld op 17 april 2009. Hierin staat beschreven hoe de partners samenwerken en tot welke inspanningen zij zich hiertoe verplichten. Het betreft de inliggende gemeenten, regionale brandweer, GHOR, politie, Openbaar Ministerie, provincie Groningen, inliggende waterschappen en defensie.

In de veiligheidsregio Drenthe is de samenwerking tussen de veiligheidsregio en de inliggende waterschappen vastgelegd in het Convenant voor samenwerkingsafspraken en ondertekend op 18 december 2013.

Met de veiligheidsregio Fryslân zijn, mede gezien het zeer beperkte deel van het beheergebied in de betreffende veiligheidsregio, (nog) geen nadere afspraken gemaakt. Samenwerking vindt hier vooral pragmatisch plaats.

6.4 Liaisons

In de regionale crisisplannen van de veiligheidsregio's (art. 16 Wet veiligheidsregio's), waarmee Noorderzijlvest te maken heeft, zijn afspraken gemaakt over de deelname van waterschap functionarissen (liaisons) aan regionale crisisteams. In de veiligheidsregio Groningen wordt het

waterschap Noorderzijlvest standaard bij alle voorkomende rampen en/of crises op alle GRIP-niveaus uitgenodigd om deel te nemen in de crisisteams. Uitzondering is vertegenwoordiging in het GBT, dit is alleen in het geval dit nodig wordt geacht. Voor de veiligheidsregio's Drenthe en Fryslân wordt in geval van watergerelateerde calamiteiten door het waterschap deelgenomen aan betreffende crisisteam(s).

Aan liaisons kunnen specifieke eisen worden gesteld, bijvoorbeeld op gebied van mandaat en competenties. De (formele) benaming van de liaisons is voor zover mogelijk afgestemd op de benaming van de veiligheidsregio's.

- Liaison CoPI : Vertegenwoordiger waterschap
- Liaison ROT : Algemeen Commandant (AC) waterschap
- Liaison GBT of GCT : Dijkgraaf
- Liaison RBT : Dijkgraaf

Verder geldt voor de inzet van liaisons het volgende:

- Afstemming tussen de liaisons en het waterschap verloopt per opschalingsniveau via de voorzitters van de crisisteams van het waterschap.
- De liaisons van het waterschap Noorderzijlvest zijn bevoegd om namens het waterschap besluiten te nemen op het betreffende niveau
- De liaison in het ROT wordt desgewenst bijgestaan door een assistent liaison ROT en/of een algemeen ondersteuner. De assistent liaison ondersteunt bij het uitwisselen van informatie tussen de veiligheidsregio en het waterschap en met de liaisons in andere teams. Daarnaast is de assistent liaison adviseur van de liaison en helpt hij bij het duiden van informatie;
- De assistent liaison is niet bevoegd om bij afwezigheid en onbereikbaarheid van de liaison besluiten te nemen namens het waterschap
- De algemeen ondersteuner ondersteunt vooral in administratieve zin en controleert het LCMS op, voor het waterschap, nuttige informatie. Zo nodig wordt afgestemd met andere kolommen binnen het ROT. De ondersteuner kan desgewenst multidisciplinair relevante waterschapsinformatie op het tabblad 'waterschappen' in het LCMS plaatsen.
- Bij een tijdelijke vertegenwoordiging kunnen de Leider WOT en voorzitter WBT zelf optreden als liaisons in de crisisteams, zolang de interne calamiteitenbestrijding dit toelaat.

Zie ook bijlage 6 voor een nadere beschrijving van taken.

Het kan voorkomen dat meerdere waterschappen betrokken zijn bij de bestrijding van een watergerelateerde calamiteit. In dat geval stemmen de liaisons hun inbreng van tevoren met elkaar af. Tevens kunnen de liaisons, afhankelijk van de aard en omvang van de calamiteit, besluiten om elkaar te vertegenwoordigen in de regionale crisisteams. De waterschappen nemen hierbij niet de verantwoordelijkheden en bevoegdheden van elkaar over.

6.5 Informeren en alarmeren veiligheidsregio's, gemeenten en CdK

Bij opschaling van de calamiteitenorganisatie van het waterschap Noorderzijlvest worden de veiligheidsregio's waarbinnen de calamiteit plaatsvindt standaard geïnformeerd via de Meldkamer Noord Nederland (MkNN). Afhankelijk van de aard en omvang van de calamiteit worden de betrokken gemeenten, voorzitter van de veiligheidsregio en CdK rechtstreeks geïnformeerd.

Wanneer een calamiteit (mogelijke) gevolgen heeft voor de openbare orde en veiligheid worden de betrokken veiligheidsregio's per direct telefonisch geïnformeerd dan wel gealarmeerd. Zo zal de Operationeel Leider (OL) van het waterschap direct contact opnemen met de dienstdoende operationeel leider van de veiligheidsregio (regionaal commandant van dienst brandweer).

Bij opschaling van het waterschap naar coördinatiefase 3 wordt door de voorzitter van het waterschap de burgemeester van de gemeente waarbinnen een calamiteit zich voordoet geïnformeerd, als ook de voorzitter van de veiligheidsregio en de CdK.

7 Borging

7.1 Veiligheidsketen

Het voorkomen en beperken van risico's, het opzetten, instandhouden en oefenen van een crisisorganisatie en het optreden bij calamiteiten zijn allen onderdelen van de veiligheidsketen:

Figuur 7.1 Veiligheidsketen

- Proactie: aanleg dijken, natte infrastructuur
- Preventie: vergunningverlening, handhaving, watertoets, risico-inventarisatie
- Preparatie: organisatie, planvorming, opleiden, trainen en oefenen
- Repressie: bestrijding / beheersing gevolgen
- Nazorg: herstel, verantwoording, schadeafhandeling

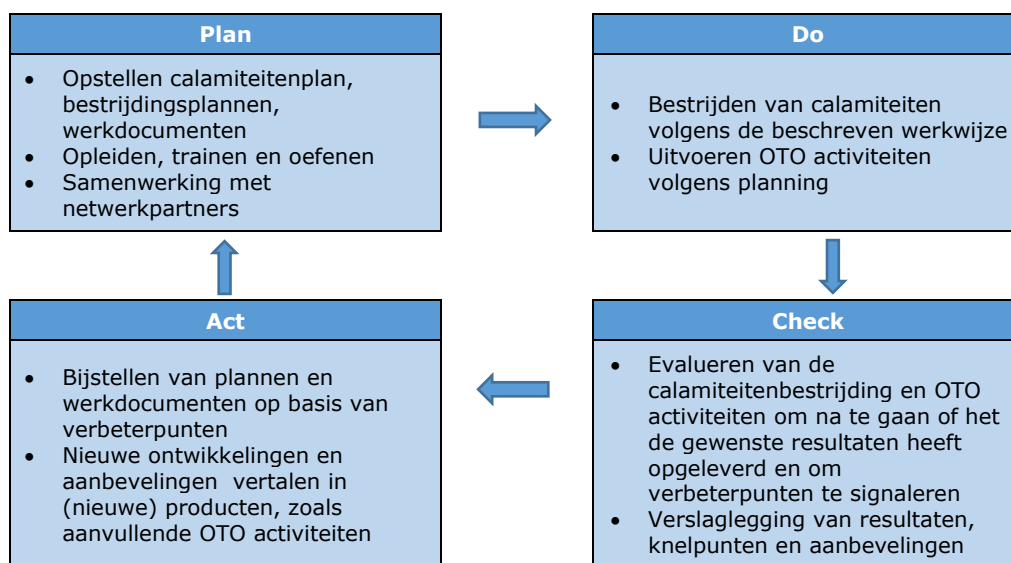
7.2 Calamiteitenzorgsysteem en borging

Het voorbereiden op calamiteiten is geen op zichzelf staande zaak, maar een integraal onderdeel van de reguliere taken en werkzaamheden. Waterschap Noorderzijlvest gebruikt hiervoor het zogenaamde calamiteitenzorgsysteem. Dit bestaat uit:

- De werkwijze vastleggen in plannen en draaiboeken
- Opleiden, trainen en oefenen van de calamiteitenorganisatie
- Afstemmen en samenwerken met de netwerkpartners
- Verankeren van crisisbeheersing in de reguliere organisatie

Borging

Voor de borging van (de kwaliteit van) crisisbeheersing wordt de PDCA-cyclus gehanteerd.

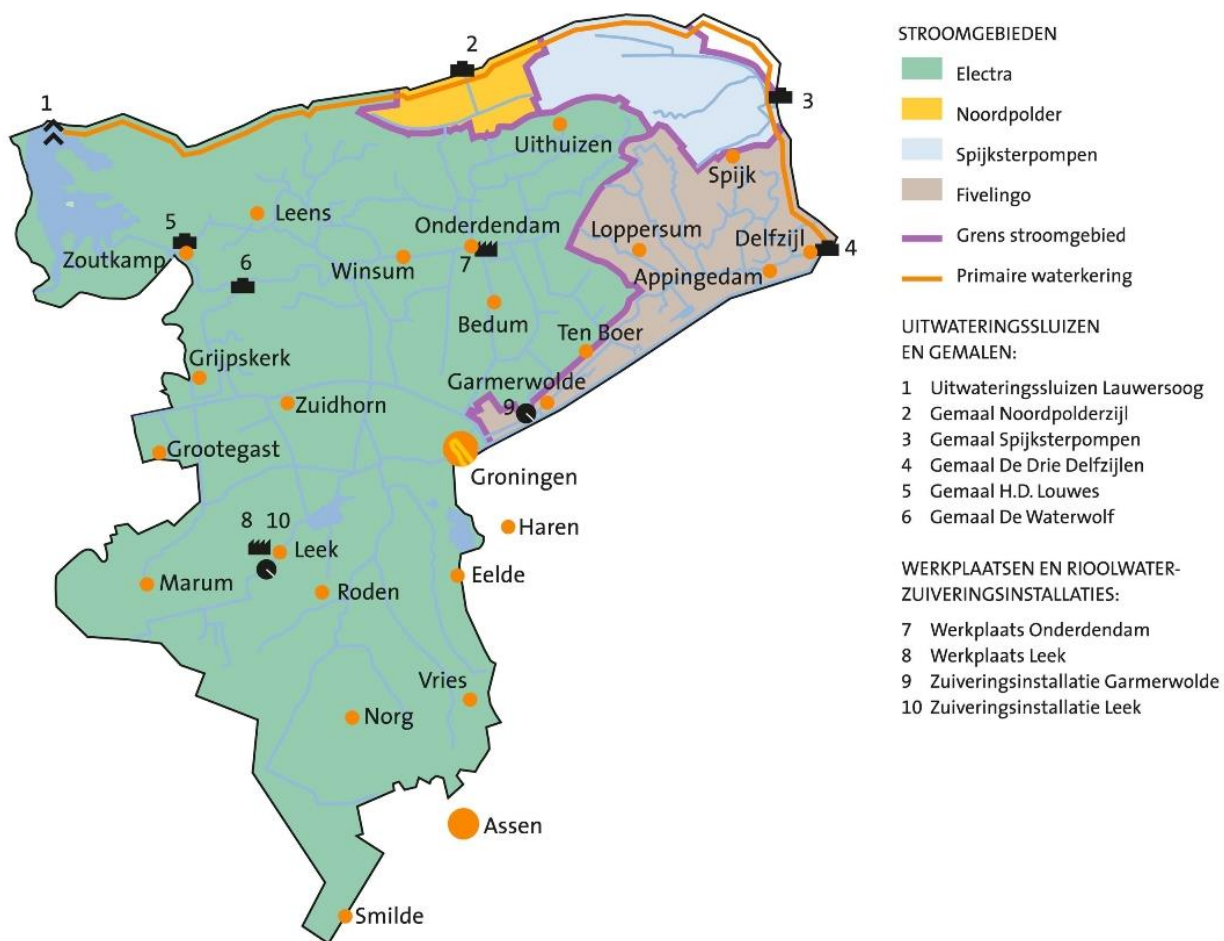
Figuur 7.2 PDCA-cyclus

Bijlagen

Bijlage 1 Afkortingenlijst

AC	Algemeen Commandant
AWKDI	Afvalwaterketen en Digitale Informatie
BZK	Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
CdK	Commissaris van de Koning
CBP	Calamiteitenbestrijdingsplan
CMI	Coördinator Meldingen en Incidenten
CoPI	Commando Plaats Incident
CZS	Calamiteitenzorgsysteem
DB/AB	Dagelijks Bestuur/Algemeen Bestuur
GBT	Gemeentelijk Beleidsteam
GCT	Gemeentelijk Crisisteam
GHOR	Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio
MkNN	Meldkamer Noord Nederland
GRIP	Gecoördineerde Regionale Incidentenbestrijdingsprocedure
ICO	Informatiecoördinator
ICT	Informatie- en Communicatietechnologie
IenM	Infrastructuur en Milieu
IRBT	Interregionaal Beleidsteam
IROT	Interregionaal Operationeel Team
KNMI	Koninklijk Nederlands Meteorologisch Instituut
LCMS	Landelijk Crisis Management Systeem
LCO	Landelijke Coördinatiecommissie Overstromingsdreiging
LCW	Landelijke Coördinatiecommissie Waterverdeling
MkNN	Meldkamer Noord Nederland
NCC	Nationaal Crisiscentrum
NZV	Noorderzijlvest
OL	Operationeel Leider
OTO	Opleiden, Trainen en Oefenen
ROT	Regionaal Operationeel Team
RBT	Regionaal Beleidsteam
RCT	Regionaal Crisisteam
RCvD	Regionaal Commandant van Dienst
ROT	Regionaal Operationeel Team
VGWM	Veiligheid, gezondheid, welzijn en milieu
WAT	Waterschap Actieteam
WBT	Waterschap Beleidsteam
WOT	Waterschap Operationeel Team
WSWV	Watersystemen en Waterveiligheid

Bijlage 2 Overzichtsk kaart beheersgebied Noorderzijvest

Bijlage 3 Wettelijke regelingen en juridische aspecten

In deze bijlage wordt, naast de dagelijkse taken van het waterschap, het wettelijk instrumentarium in geval van een ramp met waterstaatkundige aspecten weergegeven. Een volledige beschrijving van de (meer algemene) bevoegdheden van gemeentelijke en provinciale bestuursorganen op basis van de Gemeentewet, de Provinciewet en de Wet veiligheidsregio's is niet beoogd. Aan de onderstaande beschrijving kunnen geen rechten worden ontleend. De letterlijke teksten van de geldende wet- en regelgeving zijn te vinden op internet, onder www.wetten.nl.

Dagelijkse taken van het waterschap

Op grond van het Reglement voor het waterschap Noorderzijlvest (artikel 4) bestaat de taak van het waterschap uit de waterstaatkundige verzorging van haar gebied, voor zover deze taak niet bij andere publiekrechtelijke lichamen berust. Volgens het Reglement omvatten de taken van het waterschap de zorg voor:

- Primaire waterkeringen, als bedoeld in de Waterwet, in het taakgebied dat is aangegeven op de bij het Reglement behorende kaart;
- Waterhuishouding, voor zover het betreft het kwantiteits- en kwaliteitsbeheer van het oppervlaktewater en de met het kwantiteitsbeheer samenhangende regeling van de freatische grondwaterstand;
- Vaarwegen, voor zover deze zorg bij de inwerkingtreding van het Reglement bij de voormalige waterschappen Noorderzijlvest en Eemshoek (gedeeltelijk) berustte.

De zorg voor het kwaliteitsbeheer van het oppervlaktewater, deze omvat zowel het passief waterkwaliteitsbeheer (verlening van watervergunningen ten behoeve van directe lozingen op oppervlaktewater ingevolge de Waterwet en toezicht en handhaving van directe lozingen op grond van de Waterwet en diverse algemene maatregelen van bestuur), evenals het actief kwaliteitsbeheer, ook wel zuiveringsbeheer genoemd, wat gestalte krijgt in de feitelijke exploitatie van de rioolwaterzuiveringen.

Het waterschap is verantwoordelijk voor het reguleren en handhaven van de, qua omvang en effect, kleinere, diepe grondwateronttrekkingen en de onttrekkingen ten behoeve van industriële toepassingen $\leq 500.000 \text{ m}^3$ op jaarbasis. De uitvoering van dit taakonderdeel vloeit rechtstreeks voort uit de Waterwet (artikel 6.4). De bevoegdheden van het waterschap in het kader van het grondwaterbeheer zijn op grond van de Waterwet beperkt tot de zorg voor de grondwaterhoeveelheden en strekken zich daarom niet (mede) uit tot de zorg voor een goede grondwaterkwaliteit. Dit laatste is een provinciale verantwoordelijkheid, als onderdeel van de uitvoering van de Wet bodembescherming.

Waterwet

De regeling inzake het optreden bij gevaar voor waterstaatswerken en het beheer van watersystemen in buitengewone omstandigheden is in par. 5 van hoofdstuk 5 van de Waterwet vastgelegd. In deze paragraaf wordt de plicht tot het opstellen van een calamiteitenplan en het houden van oefeningen enz. voorgeschreven.

Kernbepaling is artikel 5.30 van de Waterwet. In die bepaling wordt het waterschapsbestuur de bevoegdheid gegeven om – zolang de situatie dat noodzakelijk maakt (dat wil zeggen: dat de "veiligheid van één of meer waterstaatswerken of anderszins de goede staat daarvan in onmiddellijk en ernstig gevaar is of dreigt te komen") – al die maatregelen te treffen, die hij nodig oordeelt, zo nodig in afwijking van wettelijke voorschriften (zij het dat de maatregelen niet in strijd mogen komen met de Grondwet of enige internationale verplichting).

Waterschapswet

Artikel 96 Waterschapswet bevat een afgeleide bijzondere bevoegdheid van de dijkgraaf, nl.: wanneer de omstandigheden geen voorafgaande bijeenroeping van het algemeen of dagelijks bestuur gedogen, is de dijkgraaf bevoegd in gevallen van dringend of dreigend gevaar, al die maatregelen te nemen waartoe die besturen bevoegd zijn.

Keur waterschap Noorderzijlvest 2009

De keur bevat gebods- en verbodsbepalingen die er op gericht zijn om waterstaatwerken in beheer bij het waterschap te beschermen zodat zij kunnen (blijven) functioneren.

Artikel 3.2.1 geeft het bestuur van het waterschap de mogelijkheid om in geval van (dreigende) calamiteiten verboden in het kader van de keur op te leggen.

Onteigeningswet

Artikel 73 regelt de ogenblikkelijke inbezitting in geval van watersnood (zie ook onder "Waterschapswet"). Ingevolge dit artikel wordt onder watersnood niet alleen verstaan het geval dat dijken zijn doorgebroken of overstromingen hebben plaatsgehad, maar ook dat van dringend of dreigend gevaar voor dijkdoorbraak of overstroming.

Wrakkenwet

Op grond van deze wet kunnen vaartuigen, overblijfselen van vaartuigen en alle andere voorwerpen in openbare wateren gestrand, gezonken of aan de grond geraakt, of vastgeraakt op of in waterkeringen of andere waterstaatswerken, door de beheerder van dat water of waterstaatswerk worden opgeruimd, zonder dat deze door belanghebbende bij het vaartuig, of het opgeruimde voorwerp dan wel de zaken aan boord van of in of op het voorwerp aansprakelijk kan worden gesteld voor door die opruiming aan hen toegebrachte schade.

Wet bodembescherming

Indien als gevolg van een ongewoon voorval een geval van ernstige verontreiniging ontstaat of de bodem ernstig is of dreigt te worden aangetast, nemen, op grond van artikel 30, gedeputeerde staten onverwijld de naar hun oordeel noodzakelijke maatregelen ten einde de oorzaak van de verontreiniging of aantasting weg te nemen en de bodem te saneren of de aantasting en de directe gevolgen daarvan te beperken en zoveel mogelijk mogelijk ongedaan te maken. Voor zover de verontreiniging of aantasting de bodem onder of de kust of de oever van oppervlaktewater betreft, berusten ingevolge art. 5.30 van de Waterwet vergelijkbare bevoegdheden bij de waterkwaliteitsbeheerder.

Gemeentewet

De burgemeester kan ook op grond van artikel 172, 175 en 176 van de Gemeentewet bevelen geven aan een ieder met het oog op het voorkomen, beperken en bestrijden van gevaar en ter handhaving van de openbare orde. Deze wet is niet gebonden aan buitengewone omstandigheden.

Ambtsinstructie van de Commissaris der Koning

De Ambtsinstructie geeft de Commissaris der Koning, voor zover daarin niet bij of krachtens de wet is voorzien, bij (de dreiging van) een ramp de bevoegdheid om te bevorderen dat de bestrijding of voorkoming naar behoren geschiedt. Hierbij moet rekening worden gehouden met door de minister van Binnenlandse Zaken gegeven aanwijzingen. In bijzondere gevallen kan de CdK aanwijzingen geven.

Taken waterschap vóór en tijdens calamiteiten

Het handelen van het waterschap Noorderzijlvest is terug te voeren op drie hoofdtaken: informeren, prepareren en optreden.

Informeren

De verzorging van informatievoorziening aan mede-overheden, instanties en particulieren die daarvoor in aanmerking komen:

- Overleg over het ontwerp van het calamiteitenplan met in ieder geval de besturen van betrokken veiligheidsregio's (artikel 5.29 Waterwet), maar ook Gedeputeerde Staten van de betrokken provincies, overige waterbeheerders, regionale brandweer, en de colleges van burgemeester en wethouders van geheel of gedeeltelijk binnen het beheergebied van Noorderzijlvest gelegen gemeenten;
- Afstemming van het calamiteitenplan en de diverse bestrijdingsplannen op in ieder geval het crisisplan van de veiligheidsregio's, maar ook het beleidsplan van de veiligheidsregio's, en calamiteitenplannen van andere waterbeheerders wanneer bij gevaar sprake is of zou kunnen zijn van waterstaatkundige samenhang tussen de onderscheiden waterstaatswerken (artikel 5.29 Waterwet);
- Informeren van alle betrokkenen over de risico's en relevante veiligheidstechnische gegevens, zodat zij hun taken in het kader van de voorbereiding van de bestrijding van calamiteiten en rampen naar behoren kunnen uitvoeren (Wet veiligheidsregio's);
- Informeren en alarmeren van de betrokken mede-overheden en instanties over de aard, omvang en prognose indien een calamiteit zich voordoet;
- Deelname als adviseur aan de betreffende gemeentelijke en regionale rampenstaven;
- Uitvoeren van risico- en crisiscommunicatie, conform het Crisiscommunicatieplan.

Prepareren

Het opstellen van plannen en het verzamelen en uitbreiden van kennis over relevante risico's. Naast kwaliteitszorg voor de eigen organisatie is ook bekendheid met de afstemming op de operationele plannen van derden van belang. Preparatie komt tot stand door onder meer:

- Het houden van oefeningen in doeltreffend optreden bij gevaar (artikel 5.29 Waterwet);
- Het actueel houden van plannen;
- Het in stand houden van een calamiteitenzorgsysteem, waaruit blijkt op welke wijze de kwaliteit van de calamiteitenorganisatie wordt gewaarborgd (artikel 5.3 Waterbesluit);
- Het vaststellen en uitvoeren van een opleiding- training- en oefenplan voor de deelnemers aan de calamiteitenorganisatie;
- Het onderhouden van noodvoorzieningen;
- Het aanhouden van strategische voorraden en aanschaf van specifiek materieel.

Optreden

Wanneer tegen calamiteiten moet worden opgetreden kan het dagelijks bestuur van Noorderzijlvest, respectievelijk de dijkgraaf, zich bedienen van een aantal (nood)bevoegdheden:

- In zijn algemeenheid, het nemen van maatregelen die nodig worden geoordeeld, zo nodig in afwijking van wettelijke voorschriften, zolang de gevaarsituatie dat nodig maakt (artikel 5.30 Waterwet, artikel 96 Waterschapswet);
- In geval van watersnood, dringend of dreigend gevaar voor dijkdoorbraak of overstroming, het nemen van beslissingen in bezit nemen van onroerende zaken of rechten ten behoeve van winning van bodemmateriale voor de aanleg, het herstel, of de versterking van waterkeringen (artikel 73 Onteigeningswet);
- Voor het onverwijld verwijderen van vaartuigen, overblijfselen van vaartuigen en alle andere voorwerpen in openbare wateren gestrand, gezonken of aan de grond geraakt of vastgeraakt op/in waterkeringen of andere waterstaatswerken (artikel 1 en 3 Wrakkenwet);
- Voor het ter bescherming van de waterbodem, kust of oever van oppervlaktewateren, onverwijld nemen van maatregelen voor het wegnemen van de oorzaak van de verontreiniging of aantasting ervan;
- Voor het bestrijden en voorkomen van verontreiniging van oppervlaktewater, waarbij het optreden van het waterschapsbestuur wordt afgeleid van de reglementair opgedragen handhavingstaak.

Wet veiligheidsregio's

Op basis van de Wet veiligheidsregio's zijn de brandweezorg, de rampenbestrijding, de crisisbeheersing en de geneeskundige hulpverlening, met behoud van de lokale verankering, bestuurlijk en operationeel op regionaal niveau geïntegreerd, teneinde een doelmatige en slagvaardige hulpverlening te verzekeren, mede op basis van een gecoördineerde voorbereiding.

Het bestuur van de veiligheidsregio, een gemeenschappelijke regeling, bestaat uit de burgemeesters van die regio.

Tijdens het operationele optreden komt het primaat, ook in gemeentegrensoverschrijdende situaties, te liggen bij een burgemeester in zijn hoedanigheid van voorzitter van de veiligheidsregio.

In het kort is het volgende in de Wet veiligheidsregio's geregeld.

Lokale rampen en crises

Indien er sprake is van een ramp of crisis op lokaal niveau, is de burgemeester verantwoordelijk voor de effectieve bestrijding ervan (art. 4 t/m 7). Er wordt gemeentelijk een beleidsteam en een operationeel team ingesteld. De burgemeester overlegt op de gebruikelijke manier met de operationeel verantwoordelijken van de hulpverleningsdiensten over de benodigde aanpak. Na afloop van de ramp of crisis legt de burgemeester verantwoording af aan de eigen gemeenteraad (art.180 Gemeentewet).

Bovenlokale rampen en crises

Met de komst van de Wet veiligheidsregio's is het onderscheid cruciaal tussen de lokale en bovenlokale aard van de ramp of crisis. Bij een bovenlokale ramp of crisis gaan de wettelijke bevoegdheden voor het bestrijden ervan over naar de voorzitter van de veiligheidsregio (art. 39). Dit geldt overigens niet alleen voor bevoegdheden met betrekking tot de rampenbestrijding zelf, maar ook voor bevoegdheden met betrekking tot openbare orde. Op grond van artikel 39 verkrijgt

de voorzitter deze bevoegdheden, die zijn vastgelegd in de Gemeentewet, artikelen 172 t/m 177 (met uitzondering van artikel 176, lid 3 t/m 6).

Op grond van de Gemeentewet (art.175 en 176, lid 1 en 2) kan de voorzitter noodmaatregelen treffen (noodbevel en noodverordening). De voorzitter heeft ook de bevoegdheid om een lichte noodmaatregel te nemen (art. 172 Gemeentewet).

Rampen houden zich vanzelfsprekend niet aan gemeentegrenzen. Op het moment dat de voorzitter van de veiligheidsregio een Regionaal Beleidsteam (RBT) in het leven roept, is er formeel sprake van een bovenlokale ramp of crisis (art. 39, lid 2). Daarmee is de verschuiving van bevoegdheden naar de voorzitter van de veiligheidsregio ook een feit. De betrokken gemeenten maken onderdeel uit van het RBT, evenals de voorzitters van de betrokken waterschappen en de hoofdofficier van Justitie (art. 39, lid 2).

Gevolgen van de Wet veiligheidsregio's voor de bevoegdheidsverdeling op een rij

Algemene opmerking ten aanzien van aansprakelijkheid

Uit de formele calamiteitenwetgeving vloeit voort dat op het moment van opschaling binnen de veiligheidsregio en het (opper)bevel bij anderen, dan de dijkgraaf of het bestuur van het waterschap Noorderzijlvest, ligt, de aansprakelijkheid voor de gevolgen, ontstaan uit het (opper)bevel, tot de primaire verantwoordelijkheidssfeer behoort van degene die het (opper)bevel op dat moment draagt en zodanig uitvoert.

Opperbevel

Bij een bovenlokale ramp of crisis is de voorzitter van de veiligheidsregio 'opperbevelhebber' (art. 39, lid 1). Dit betekent dat de voorzitter alle bestuurlijke besluiten neemt die van belang zijn. De voorzitter heeft niet de operationele leiding. Deze rol is weggelegd voor de leider van het Regionaal Operationeel Team, dat gelijktijdig met het Regionaal Beleidsteam wordt ingesteld (art. 39, lid 3). De voorzitter geeft de operationeel leider de bevelen die hij nodig acht, in verband met de uitvoering van de door hem genomen besluiten (art. 39, lid 5).

Aanwijzingen

Als voorzitter van het Regionaal Beleidsteam kan de voorzitter gemeenten (en hulpdiensten) aanwijzingen geven, waaraan de burgemeester(s) van de betrokken gemeente(n) moet(en) voldoen (art. 39, lid 1 en verder). Hierover moet eerst worden gesproken in het Regionaal Beleidsteam, waarin de betrokken gemeenten zijn vertegenwoordigd (art. 39, lid 4), tenzij de vereiste spoed zich hiertegen verzet.

Afleggen van verantwoording

Na afloop van de ramp of crisis zal een gemeenteraad over het algemeen behoefte hebben om de gekozen aanpak en het verloop van de bestrijding van de ramp of crisis te evalueren. In het geval van een bovenlokale ramp of crisis is de voorzitter verplicht om schriftelijk te informeren (art. 40, lid 1). Op verzoek van de betrokken gemeenteraad moet de voorzitter schriftelijke vragen beantwoorden (art. 40, lid 2) of de gemeenteraad een mondelinge toelichting geven (art. 40, lid 3). Ten aanzien van de voorzitter van de veiligheidsregio kunnen door de gemeenteraad echter geen bestuurlijke consequenties worden getrokken. Dit kunnen gemeenteraden uitsluitend doen ten aanzien van hun eigen burgemeester.

Resterende lokale verantwoordelijkheden

Het feit dat de voorzitter een aantal exclusieve verantwoordelijkheden en rechten krijgt bij de verschuiving naar bovenlokaal niveau, ontslaat gemeenten niet van hun lokale verantwoordelijkheden. Naast coördinerende taken (in geval van een lokale ramp of crisis) heeft een gemeente uitvoerende taken bij de bestrijding van een ramp of crisis (ook als er sprake is van een bovenlokale aanpak). Alle gemeenten zijn er voor verantwoordelijk dat de gemeentelijke organisatie aansluit op de regionale rampenbestrijdingsorganisatie (art. 173 Gemeentewet en art.10 Wet veiligheidsregio's). Op grond van artikel 36 wordt voor de gemeentelijke maatregelen en voorzieningen een coördinerend functionaris aangesteld.

Rol Commissaris der Koning (CdK)

Hoewel de CdK bestuurlijk hiërarchisch bovengeschied is aan burgemeesters, heeft de CdK geen doorslaggevende stem bij de bestuurlijke besluiten die worden genomen bij de bestrijding van een bovenlokale ramp of crisis. Indien de CdK hier aanleiding toe ziet, kan deze aanwijzingen geven

“omtrent de samenwerking binnen het regionaal Beleidsteam” (art. 41, lid 1 en 2). De CdK kan dus geen aanwijzingen geven over de genomen besluiten zelf, bestuurlijk dan wel operationeel. De bevoegdheid hiertoe blijft te allen tijde bij de voorzitter van de veiligheidsregio liggen.

In het geval van een ramp die zich uitstrekt over meerdere veiligheidsregio's, heeft de CdK wel ruimere bevoegdheden als het gaat om de inhoudelijke aansturing van de bestrijding van de ramp of crisis (art. 42, lid 1 en 2). De voorzitters van de veiligheidsregio's, de CdK's en de minister van BZK moeten elkaar in ieder geval goed op de hoogte houden, in het geval van bovenregionale rampen (art. 43).

De CdK heeft ook een toezichthoudende taak op de veiligheidsregio's, zowel in de koude als warme fase (art. 58 t/m 60). De specifieke bevoegdheden van de CdK zijn vastgelegd in een ambtsinstructie, gegeven door de regering.

De minister van BZK kan in het uiterste geval alle bevoegdheden van de CdK en de burgemeesters (dus ook die van de voorzitter van de veiligheidsregio) naar zich toe trekken (art. 54).

Plaatsvervanging/ waarneming

Indien de voorzitter van de veiligheidsregio niet aanwezig is ten tijde van een bovenlokale ramp of crisis, of niet in staat is de functie als voorzitter naar behoren te vervullen, moet deze worden waargenomen door een ander lid van het algemeen bestuur van de veiligheidsregio (art. 11, lid 3). De vervanger of waarnemer is dus altijd één van de burgemeesters uit de veiligheidsregio, die uit eigen midden wordt aangewezen.

Coördinatie meerdere ministeries

De minister van BZK is coördinerend minister, als de inzet van meerdere ministeries van belang is. De andere ministeries hebben eerst toestemming van de minister van BZK nodig, dan wel moeten de minister van BZK terstond informeren, als ze van hun bevoegdheden gebruik maken (art. 44).

Bijlage 4 Risicoanalyse

Veel van de werkzaamheden van het waterschap Noorderzijlvest hebben betrekking op risicoverkleining en risicobeheersing. Het is echter niet mogelijk alle risico's helemaal weg te nemen. Om zo veel mogelijk te voorkomen dat restrisico's leiden tot daadwerkelijke calamiteiten en om eventuele, zich toch voordoende, calamiteiten te kunnen bestrijden, heeft het waterschap de belangrijkste en grootste risico's in kaart gebracht. Dit is de risico-inventarisatie.

Op de risico-inventarisatie volgt de risico-analyse: Welke risico's zijn van dien aard dat het waterschap zich erop moet voorbereiden met bestrijdingsplannen en opleiden, trainen en oefenen. De risico-inventarisatie en -analyse hebben geleid tot onderstaande tabel.

Tabel 1: overzicht watergerelateerde risico's

Risico	Waarschijnlijkheid	(mogelijke) Impact
Falen primaire kering	1/1000 1/3000 (Deel Eemshaven-Delfzijl)	<ul style="list-style-type: none"> - Fysieke veiligheid: slachtoffers, risico's volksgezondheid, uitval vitale sectoren - Sociale veiligheid: onrust bevolking door ontwrichting samenleving - Economische schade: schade aan eigendommen, wegen, infrastructuur, gewassen, etc. Opruim- en herstelkosten - Ecologische schade: milieuschade, schade aan flora en fauna
Wateroverlast <ul style="list-style-type: none"> • Stedelijk gebied • Landbouw <ul style="list-style-type: none"> - grasland - akkerbouw 	Normering < 1 keer per 100 jaar < 1 keer per 10 jaar < 1 keer per 25 jaar	<ul style="list-style-type: none"> - Fysieke veiligheid: risico's volksgezondheid, verkeersoverlast - Sociale veiligheid: onrust bevolking door risico's voor de veiligheid - Economische schade: gewasschade en schade aan eigendommen - Ecologische schade: milieuschade, verontreiniging.
Watertekort	+/- 1 x per jaar	<ul style="list-style-type: none"> - Fysieke veiligheid: dierziekten etc. - Sociale veiligheid: onrust door onttrekkingsverboden - Economische schade: voornamelijk gewasschade - Ecologische schade: schade aan de flora en fauna
Falen zuiveringstechnische werken	+/- 1 x per jaar	<ul style="list-style-type: none"> - Fysieke veiligheid: risico's voor volksgezondheid - Sociale veiligheid: onrust onder bevolking door risico's voor de volksgezondheid en stankoverlast - Economische schade: herstelkosten - Ecologische schade: vissterfte, (water)bodemverontreiniging
Verontreiniging van oppervlaktewater	+/- 2 x per jaar	<ul style="list-style-type: none"> - Fysieke veiligheid: risico's voor volksgezondheid - Sociale veiligheid: onrust door risico's voor de volksgezondheid - Economische schade: opruim- en herstelkosten - Ecologische schade: vissterfte, (water)bodemverontreiniging, etc.
Aardbeving⁴	'Waarschijnlijk' ⁵ (op basis van huidige inzichten wordt vooralsnog uitgegaan van een maximale magnitude van 4,1 op de schaal van Richter, met 10% kans dat deze hoger wordt. Echter er bestaat nog veel onzekerheid.)	<ul style="list-style-type: none"> - Fysieke veiligheid: slachtoffers, risico's volksgezondheid, uitval vitale sectoren, - Sociale veiligheid: onrust bevolking door ontwrichting samenleving - Economische schade: schade aan eigendommen, wegen, infrastructuur, etc. Opruim- en herstelkosten - Ecologische schade: milieuschade, verontreiniging.

⁴ Aardbevingen in Groningen ten gevolge van aardgaswinning: Er vindt nog door diverse instanties onderzoek plaats naar het voorkomen, kracht (magnitude) en de waarschijnlijkheid van dergelijke aardbevingen. De mate van onzekerheid m.b.t. de kracht en gevolgen van deze aardbevingen maakt het inschatten van de mogelijke impact ook erg lastig.

⁵ Aardbevingen met een lagere magnitude komen zeer regelmatig voor (ca. 1 x per week).

Deskundigen van diverse organisaties (in veiligheidsregioverband), waaronder de waterschappen, hebben ook een (multidisciplinaire) risico-inventarisatie en -analyse uitgevoerd. Dit heeft geleid tot het regionale risicoprofiel. Noorderzijlvest heeft scenario's van risico's en crises (of onderdelen daarvan), zoals overstromingen, extreme weersomstandigheden, verstoring van rioolwatertransport en -zuivering en ongevallen met gevaarlijke stoffen, in de diverse bestrijdingsplannen opgenomen. Voor de regionale risicoprofielen wordt verwezen naar de betreffende documenten.

Primaire kering

Een bestrijdingsplan voor calamiteiten met de primaire kering kan niet ontbreken omdat de fysieke, ecologische, maatschappelijke en financiële gevolgen van een overstroming enorm zijn. De snelheid en diepte van inundatie en de mogelijkheid om de schade te herstellen dan wel te beperken zijn voor een groot deel bepalend voor de grootte van de gevolgen. Bij een dergelijke calamiteit zijn altijd meerdere crisispartners betrokken en is overleg op bestuurlijk niveau altijd aan de orde. Het betreft calamiteiten van de hoogste orde, waarop voorbereiding essentieel is om de gevolgen te kunnen beperken en herstel te kunnen bespoedigen. Gezien bovenstaande is het opstellen en in stand houden van dit bestrijdingsplan een wettelijke verplichting.

Er wordt onderscheid gemaakt tussen twee scenario's als bedreiging voor de primaire keringen:

- Hoog water op zee (stormvloed);
- Falen primaire kering.

Peilbeheer

Een calamiteitenbestrijdingsplan is noodzakelijk vanwege de mogelijke overlast door teveel of te weinig water die de diverse scenario's kunnen veroorzaken. Wateroverlast kan zorgen voor (ernstige) schade aan huizen en bedrijven, maar ook aan infrastructuur. Ook kan economische schade optreden, de mate waarin wordt grotendeels bepaald door de waterhoogte en de duur van de wateroverlast. Mede gezien de grote peilverschillen in het gebied kan het falen van de kade van het Eemskanaal ernstige gevolgen veroorzaken en wordt om deze reden dit scenario verder uitgewerkt in het bestrijdingsplan.

Watertekort levert vooral problemen op voor agrariërs die afhankelijk zijn van (zoet) water voor dieren en gewassen. Echter ook gevolgen als vissterfte, verhoging van het zoutgehalte, bacteriegroei en afname van de recreatievaart kunnen zich voordoen. De impact van watertekort of -overlast kan ook gevolgen hebben voor het imago van het waterschap.

In het bestrijdingsplan zijn de volgende mogelijke calamiteitenscenario's m.b.t. peilbeheer nader uitgewerkt:

- Hoogwater op de boezem;
- Hoogwater in een polder;
- Watertekort (droogte);
- Uitval Kunstwerken;
- (ver groot risico op) falen van de boezemkaden;
- (ver groot risico op) falen van de Eemskanaalkade.

Uitval zuiveringstechnisch werken

Dit calamiteitenbestrijdingsplan is opgesteld omdat uitval van een zuiveringstechnisch werk kan leiden tot een aantal problemen. Zo kunnen er nadelige gevolgen zijn voor bebouwd gebied, doordat zij hun afvalwater niet meer kwijt kunnen. Ook kan er sprake zijn van stankoverlast door o.a. overstort. Bovendien leidt grootschalige overstort tot vervuiling van oppervlaktewater en kan het leiden tot schade aan de ecologie. Verontreiniging van oppervlaktewater kan ook veroorzaakt worden doordat een zuiveringsinstallatie uitgevallen is en ongezuiverd rioolwater geloosd wordt. Door voornoemde problemen kan imagoschade voor het waterschap optreden.

In het calamiteitenbestrijdingsplan wordt onderscheid gemaakt tussen vier verschillende scenario's die kunnen optreden:

- Uitval Rioolgemaal;
- Elektrische- of mechanische storing op RWZI;
- Calamiteuze lozing op RWZI;
- Lekkage of breuk Persleiding, waaronder de leiding Groningen-Garmerwolde;

Waterverontreiniging

Waterverontreiniging kan grote gevolgen hebben voor de ecologie, de gezondheid van mens en dier en het imago van het waterschap. Waterverontreiniging kan door verschillende oorzaken ontstaan zoals onvolledige afvalwaterzuivering, bluswaterlozing, (illegale) bedrijfsmatige lozingen, lozingen tijdens transportongevallen (lekkages bij auto's, schepen, leidingen, enz.) en natuurlijke (seizoensgebonden) oorzaken. Bij de laatste oorzaak kan gedacht worden aan algenbloei, bacteriegroei en dichtvriezen van (ondiep) oppervlaktewater. De laatste oorzaak valt niet direkt onder de noemer waterverontreiniging, echter gezien de gevolgen (door zuurstofloosheid) wordt deze hier toch vermeld.

De waterverontreiniging is in het calamiteitenbestrijdingsplan opgedeeld in een viertal scenario's:

- Verontreiniging door drijvende stoffen;
- Verontreiniging door zuurstofbindende stoffen;
- Verontreiniging door chemische stoffen;
- Verontreiniging door seizoeninvloeden.

Aardbevingen

Aardbevingen komen regelmatig in Groningen voor door de aardgaswinning. Ook nog nadat de aardgaswinning is verlaagd en op termijn geheel wordt gestopt.

De sterkte van de aardbeving varieert, de hoogst gemeten sterkte was 3,6 op de schaal van Richter, met het epicentrum te Huizinge (2012). De aardbevingen zorgen, naast grote onrust, voor veel schade aan onroerend goed.

Ook de keringen en waterschapsobjecten kunnen schade ondervinden na een aardbeving. Om deze reden wordt door het waterschap bij aardbevingen met een kracht vanaf 3,0 op de schaal van Richter voornoemde zaken geïnspecteerd. De kade van het Eemskanaal heeft hierbij de grootste aandacht.

Mogelijke gevolgen na een aardbeving voor het waterschap zijn onder meer:

- Schade aan een kering
- Falen van een kering
- Schade aan kunstwerken
- Schade aan rioolwaterzuiveringsinstallaties
- Schade aan persleidingen
- Schade aan gebouwen

Bijlage 5 Risicoanalyse uitval waterschapskantoor

Vanwege de mogelijke gevolgen die een uitval van het waterschapskantoor kan hebben op de bestrijding van calamiteiten heeft het waterschap hiervoor een aparte risico-analyse gemaakt.

1. Inleiding

Van de mogelijke uitval van het waterschapshuis tijdens calamiteiten zijn onderstaand mogelijke risico's beschreven.

De risico's zijn in kaart gebracht om aan te geven waar eventuele risico's liggen, die de werkprocessen in het waterschapshuis tijdens calamiteiten ernstig kunnen verstoren of daardoor niet kunnen worden uitgevoerd.

2. Risico's

Het waterschapshuis is gebouwd in 2000/2001. De van toepassing zijnde voorschriften die moesten worden gehanteerd in het kader van de gebruiksveiligheid zijn nageleefd. Tevens zijn er enkele aanvullende voorzieningen geïnstalleerd, die specifiek tot doel hebben om bij stroomuitval het deel van het gebouw, benodigd voor een aantal essentiële processen, te kunnen blijven gebruiken. In onderstaande paragraaf treft u een risico-inventarisatie aan.

De risico's voor het functioneren van het waterschapshuis zijn de volgende:

- Brand
- Stroomuitval
- Overspanning
- Wateroverlast
- Uitval gasvoorziening
- Uitval van drinkwatervoorziening

De eerste vier risico's worden hieronder nader belicht. De overige twee risico's zullen niet voor een ernstige verstoring van de dagelijkse werkzaamheden zorgen en worden daarom niet verder toegelicht.

2.1. Brand

Conform de landelijke voorschriften voor kantoorgebouwen is een deel van het waterschapshuis voorzien van een sprinklerinstallatie.

Gebied met sprinkler:

Een sprinkler installatie is in principe bedoeld om een verdere uitbraak van een beginnende brand te vertragen, waardoor de brandweer in staat is om in stelling te komen en de brand volledig te blussen.

De sprinklerinstallatie wordt twee-wekelijks beproefd en halfjaarlijks door Bureau Veritas gekeurd voor de noodzakelijke certificering.

Gebied zonder sprinkler

Een brand kan slechts waargenomen worden door de rookmelders die in de gangen en het trappenhuis zijn geplaatst en die puur dienen als vluchtwegbeveiliging. Deze rookmelders zijn aangesloten op de brandmeldcentrale van de sprinkler.

Serverruimte 3 verdieping

Voor de serverruimte, waar de systemen van automatisering staan opgesteld is later gekozen voor een blusgassysteem. Dit blusgassysteem heeft een eigen brandmeldcentrale (BMC) waarop 6 rookmelders zijn aangesloten. Op deze BMC is nog een aspiratie-unit aan gesloten die continue luchtmonsters neemt bij de aanzuiging van de airconditioners en deze onderzoekt op rookgassen. Wanneer rookgassen worden gedetecteerd stopt deze unit de ventilatie. De rookmelders moeten vervolgens de oorzaak verifiëren. Een brandmelding van deze gasbluscentrale zal doorgegeven worden aan de hoofdbrandmeldcentrale van het gebouw. Ook zal dan de gasblussing in werking treden. Deze ruimte is onder beheer van het proces Bedrijfsvoering.

Het gehele systeem dat daar wordt toegepast dient ook twee keer per jaar te worden gekeurd door Bureau Veritas, een bevoegde instantie.

De beide brandmeldcentrales en de inbraakcentrale geven storings- en alarmmeldingen door aan de meldkamer van respectievelijk de PAC (Bosch) en de beveiligingsorganisatie (G4S) en zijn voorzien van een batterij als noodvoeding. Zij worden normaal gevoed uit het deel van de E-installatie die ook gevoed wordt door het noodaggregaat.

De elektrische voeding van de sprinklerpompinstallatie is, uit veiligheidsoverwegingen, direct aangesloten op de voeding van het Nutsbedrijf.

Brandschade

Brandschade aan het pand zal zich mogelijk tot een klein deel beperken als gevolg van de aangebrachte beveiligingsinstallaties. Rookschade kan aanzienlijk zijn, maar zal, naar verwachting, niet leiden tot langdurig onbruikbaar zijn van het kantoor.

2.2. Stroomuitval

Er zijn twee momenten/risico's:

A stroomuitval onder normale bedrijfsomstandigheden kan leiden tot verlies van data en schade aan servers.

B stroomuitval tijdens een crisissituatie kan er tevens toe leiden dat de crisisbeheersing ernstig wordt gehinderd.

Er is gekozen voor het installeren van een No-Breakinstallatie en een noodstroomaggregaat. De No-Break installatie vangt direct de stroomstoring op voor de daaraan gekoppelde installaties (beperkte noodverlichting, serverruimte incl. koeling en enkele belangrijke apparatuur). Het noodaggregaat zal automatisch starten en neemt vervolgens binnen 30 seconden eerder genoemde functies over en zal ook een deel van de verlichting, de crisisruimten en een aantal kantoren op de vierde verdieping van stroom voorzien. Deze voorzieningen worden jaarlijks getest.

2.3. Overspanning

Schade elektrische/elektronische apparatuur als gevolg van overspanning

Het waterschapshuis is voorzien van een bliksemafleider systeem. De hoofdvoeding verdeler HKL en de groepenkast 3NB1 (computerruimte) zijn voorzien van een overspanningsbeveiliging. Wanneer deze aangesproken worden dan wordt dit als een storing gemeld. Het functioneren van deze beveiligingen heeft geen invloed op de stroomvoorziening. Verder is de elektrische installatie niet voorzien van overspanning beveiligingen. Bij hoge verandering van veldsterkte bij en in het kantoor kan er op de elektrische leidingen een hoge inductiespanning ontstaan die schade kan veroorzaken op aangesloten apparatuur. Niet bekend is of dit in het verleden heeft plaats gevonden.

2.4. Overstroming

Bij overstroming als gevolg van extreme weersomstandigheden is het te verwachten dat het waterschapshuis al in gebruik is. Aparte voorzieningen zijn hiervoor niet aanwezig.

In geval van ongecontroleerd uitstromen vanuit (drink)waterleidingen zijn op strategische punten alarmeringen aangebracht (zie Waterschade).

Waterschade

In de technische ruimten, de computerruimte en het archief zijn op de vloer watermelders geplaatst. Deze detectors zijn aangesloten op de inbraakmeldcentrale die op zijn beurt een melding doet aan de meldkamer van de organisatie verantwoordelijk voor de beveiliging. De kantoren zijn niet voorzien van sensoren.

2.5. Overige risico's

Mogelijke andere risico's, zoals schade door storm worden klein geacht.

3. Scenario uitval waterschapshuis

Uit de risico inventarisatie blijkt dat uitval van de stroomvoorziening in ons gebied een mogelijke bedreiging kan zijn voor het functioneren of opereren vanuit het waterschapshuis ten tijde van een calamiteit. Uitval van de stroomvoorziening kan onder bijzondere omstandigheden te maken met

de capaciteit van het huidige elektriciteitsnet in ons gebied. Een uitval wordt vaak veroorzaakt door kabelbreuk als gevolg van werkzaamheden.

3.1. Maatregelen

Om ervoor te zorgen dat het kantoor deels in bedrijf blijft ingeval van een stroomuitval zijn een No-Break installatie en een noodaggregaat geplaatst.

In 2005 is de situatie van 2001 geëvalueerd en is het vermogen van de No-Break installatie vergroot. De elektrische installatie is zo gewijzigd dat het crisiscentrum geheel, voorzien van noodstroom, kan blijven functioneren.

Het noodaggregaat neemt bij een stroomstoring de stroomvoorziening van de volgende onderdelen over:

- alle automatisering systemen vanuit de server ruimte 3e verdieping inclusief de telefooncentrale;
- koelunit server ruimte;
- Vergaderzalen 4^e verdieping (crisisruimten)
- zendapparatuur; voor het in stand houden van verbindingen via mobilifoons;
- (gedeeltelijk in) de kantoren 403, 404, 405 en 406;
- noodverlichting in de verkeersruimten in het waterschapshuis;
- vluchtwegen worden aangegeven.

Voor de lift geldt dat deze bij uitval van stroom nog wel de mogelijkheid heeft beide liften naar beneden te laten gaan en vervolgens blijven de liften daar staan met geopende deuren en zijn niet meer bruikbaar.

In principe kan het noodaggregaat net zo lang draaien, als nodig, indien het maar voorzien wordt van de benodigde brandstof. Op de standaard aanwezige brandstofvoorraad kan het aggregaat circa 10 uur draaien. Bij een langdurige stroomonderbreking kan er beroep gedaan worden op de mobiele brandstofvoorraad te Onderdendam. Zowel de No-Break als het noodaggregaat wordt jaarlijks onderhouden. Het noodaggregaat wordt maandelijks getest. Voor de No-Break is een jaarlijkse test voorzien.

Indien bovengenoemde huidige situatie als niet voldoende wordt beschouwd en er bij een calamiteit dient te worden uitgeweken naar een andere locatie binnen het waterschap of bij een andere organisatie, dan dient hiervoor nader onderzoek te worden gestart. Hierover is summier contact geweest met het waterschap Hunze en Aa's. De vraag is gesteld om over en weer gebruik te kunnen maken van elkaars faciliteiten ten tijde van een calamiteit, indien dit nodig is. Dit is (nog) niet verder uitgewerkt.

Ook zou het denkbaar kunnen zijn dat de destijds geformuleerde eisen worden aangepast en de daarvoor benodigde noodvoorzieningen worden opgewaardeerd.

4. Algemene facilitaire punten/ondersteuning

4.1. Alarmering

Indien een calamiteit zich voordoet buiten kantoor tijd zullen de daarvoor geïnstalleerde signaleringssystemen melding maken bij de daarvoor bekende instanties.

Bij inbraak of storing zal altijd automatisch een alarm naar de meldkamer van de beveiligingsdienst (G4S) gaan. Bij brand zal dan in ieder geval één van de gebouwbeheerders worden geïnformeerd. Volgens de lijn van opschaling wordt de secretaris-directeur ingelicht. De secretaris-directeur zal de overige MT leden informeren.

Een brand in een kantoorvertrek zal er na enige tijd toe leiden dat de smeltpatroon in een sprinklersproeier smelt. De sproeier treedt in werking en door de daling van de waterdruk in het systeem wordt de sprinklerinstallatie verder geactiveerd. De meldkamers van de particuliere alarmcentrale (PAC) en van de brandweer krijgen een automatische melding van het in werking treden van de sprinkler.

4.2. Toegang tot het waterschapshuis

Toegang tot het waterschapshuis is mogelijk voor de daartoe geautoriseerde personen. Zij zijn in het bezit van een 24-uurs toegangspas en een de-activeringscode van het inbraakalarm.

4.3. Catering

Bij het in werking treden van een bestrijdingsplan kan er een beroep worden gedaan op de catering van het waterschapshuis. De catering kan zowel in het waterschapshuis als op locatie worden ingeschakeld. Hiervoor kan, binnen kantooruren, contact worden opgenomen met de catering manager. Buiten kantooruren wordt de catering gecoördineerd door de medewerker logistiek.

Bijlage 6 Werkwijze crisisorganisatie

Bottom-up en top-down benadering

Scheiding van beleid en uitvoering, waarbij eenduidigheid en snelheid van handelen centraal staan, vereist een hiërarchisch ingestelde werkwijze. De instructie- en informatiestromen tussen de crisisteams moeten gestructureerd plaatsvinden. De structuur wordt bepaald door de aard en omvang van de calamiteit en de daarmee samenhangende beslispunten.

Voor de benadering van de onderlinge verhoudingen tussen de teams in de calamiteitenorganisatie van het waterschap zijn er twee mogelijkheden: de bottom-up en de top-down benadering.

Bij calamiteiten binnen de beheersstructuur van het waterschap zal meestal eerst de bottom-up benadering worden gevolgd, aangezien informatie over het algemeen vanuit de uitvoerende delen van de organisatie komt. Naarmate meer (sleutel)functionarissen en/of crisisteams betrokken raken en na opschaling binnen de veiligheidsregio wordt de bottom-up benadering al gauw omgezet in een top-down benadering.

Taken crisisteams, sleutelfunctionarissen, liaisons en ondersteuning

Medewerkers bestrijding waterschap	
<u>Taken</u>	
<ul style="list-style-type: none"> • Voeren bestrijdingsmaatregelen uit • Verzamelen en melden feiten over de calamiteit aan het WAT (ook foto's en video's) • Stemmen af met netwerkpartners in het veld 	
<u>Rol</u>	<u>(Hoofd)taken</u>
1. Coördinator veld	<ul style="list-style-type: none"> • Stuurt de werkzaamheden in het veld aan • Stemt af met netwerkpartners in het veld
2. bestrijdingsmedewerkers	<ul style="list-style-type: none"> • Voeren bestrijdingsmaatregelen uit

Waterschap Actieteam (WAT)	
<u>Taken team</u>	
<ul style="list-style-type: none"> • Coördineert de bestrijdingsmaatregelen • Verzamelt en duidt informatie over de calamiteit • Analyseert de calamiteit en stelt (bestrijding)scenario's voor de korte termijn op • Bepaalt en adviseert over bestrijdingsmaatregelen • Stemt af met netwerkpartners op uitvoerend niveau • Adviseert het WOT • Ondersteunt de liaison CoPI, indien actief • Bewaakt VGWM-aspecten op uitvoerend niveau 	
<u>Rol</u>	<u>(Hoofd)taken</u>
Leider WAT	<ul style="list-style-type: none"> • Zit het team voor en neemt besluiten over de uitvoering • Stemt af met operationeel leider (WOT) • Onderhoudt contact met liaison CoPI, indien actief • Controleert en accordeert de sitraps
Informatiecoördinator (ICO)	<ul style="list-style-type: none"> • Houdt op operationeel (uitvoerend) niveau LCMS (Actueel situatiebeeld) bij en is verantwoordelijk voor IM proces
Adviseur WSWV ⁵	<ul style="list-style-type: none"> • Informeert en adviseert over WSWV
Adviseur AWKDI ⁵	<ul style="list-style-type: none"> • Informeert en adviseert over AWK / DI
Adviseur communicatie	<ul style="list-style-type: none"> • Informeert en adviseert over crisiscommunicatie
Plotter / GEO ondersteuner (n.n.t.b.)	<ul style="list-style-type: none"> • Maakt kaartoverzichten van brongebied

⁵ Afhankelijk van de aard van de calamiteit

Waterschap Operationeel Team (WOT)

Taken team <ul style="list-style-type: none"> • Coördineert en geeft leiding aan de calamiteitenorganisatie • Bepaalt van de tactiek van de bestrijding • Verzamelt en duidt informatie over de calamiteit • Analyseert de calamiteit en laat (lange termijn) scenario's opstellen door het scenarioteam • Bepaalt en/of adviseert over de communicatieaanpak • Stemt af met netwerkpartners op tactisch niveau • Stemt af met WAT en adviseren WBT • Ondersteunt sectie waterschappen ROT, indien actief • Bewaakt VGWM-aspecten 	
<u>Rol</u>	<u>(Hoofd)taken</u>
Leider WOT (Operationeel Leider)	<ul style="list-style-type: none"> • Zit het team voor en neemt besluiten over de tactiek • Stemt af met netwerkpartners op tactisch niveau • Onderhoudt contact met AC waterschappen in het ROT • Onderhoudt contact met secretaris-directeur en bestuur
Informatiecoördinator (ICO)	<ul style="list-style-type: none"> • Houdt op tactisch niveau LCMS (Actueel situatiebeeld) bij en is verantwoordelijk voor IM proces • Heeft de regie over het gehele IM proces
Adviseur WSWV	<ul style="list-style-type: none"> • Informeert en adviseert over WSWV • Stemt af met netwerkpartners op tactisch niveau
Adviseur AWKDI	<ul style="list-style-type: none"> • Informeert en adviseert over AWK • Stemt af met netwerkpartners op tactisch niveau
Adviseur communicatie	<ul style="list-style-type: none"> • Informeert en adviseert over crisiscommunicatie • Stemt af met netwerkpartners op tactisch niveau
Adviseur crisisbeheersing	<ul style="list-style-type: none"> • Informeert en adviseert over het proces, procedures en instructies m.b.t. crisisbeheersing • Bewaakt het proces
Plotter / GEO ondersteuner (n.n.t.b.)	<ul style="list-style-type: none"> • Maakt kaartoverzichten van bron- en effectgebied
Ad hoc adviseurs (zoals Coördinator Scenarioteam (CST))	<ul style="list-style-type: none"> • Brengt (vraag gestuurde) specifieke expertise in

Waterschap Beleidsteam (WBT)

Taken team <ul style="list-style-type: none"> • Neemt besluiten waarin wordt afgeweken van vastgesteld beleid • Neemt besluiten waarin beleid niet voorziet • Neemt besluiten tot gebruik bijzondere bevoegdheden • Doen voorstellen tot het toepassen van noodbevoegdheden • Onderhoudt contacten met het bestuurlijk netwerk • Bewaakt het imago • Verzorgt de crisiscommunicatie en voorlichting aan publiek en pers • Verzorgt het (bestuurlijk) aanvragen van bijstand • Informeert het dagelijks - en algemeen bestuur 	
<u>Rol</u>	<u>(Hoofd)taken</u>
Voorzitter	<ul style="list-style-type: none"> • Zit het team voor en neemt besluiten over de strategie • Stemt op bestuurlijk niveau af met netwerk • Is (bestuurlijk) woordvoerder van het waterschap
Informatiecoördinator (ICO)	<ul style="list-style-type: none"> • Houdt op strategisch niveau LCMS (Actueel situatiebeeld) bij en is verantwoordelijk voor IM proces
Portefeuillehouder	<ul style="list-style-type: none"> • Brengt bestuurlijke informatie in vanuit eigen portefeuille • Onderhoudt contact met netwerk op bestuurlijk niveau
Adviseur directie (secretaris directeur)	<ul style="list-style-type: none"> • Informeert en adviseert over reguliere organisatie • Onderhoudt contact met netwerk op directieniveau
Operationeel leider	<ul style="list-style-type: none"> • Informeert en adviseert over stand van zaken in het veld • Vraagt besluiten over de strategie
Adviseur communicatie	<ul style="list-style-type: none"> • Informeert en adviseert over crisiscommunicatie • Stemt af met netwerkpartners op strategisch niveau
Adviseur crisisbeheersing	<ul style="list-style-type: none"> • Informeert en adviseert over het proces, procedures en instructies m.b.t. crisisbeheersing • Bewaakt het proces
Notulist (evt.)	<ul style="list-style-type: none"> • Maakt verslag van de overleggen
Ad hoc adviseurs	<ul style="list-style-type: none"> • Brengt (vraag gestuurde) specifieke expertise in

Ondersteuning Waterschap

<u>Taken ondersteuning</u> <ul style="list-style-type: none"> • Verzamelt informatie over de calamiteit, maatregelen, procedures, etc. • Maakt problemen en mogelijke oplossingen inzichtelijk • Adviseert (vraag gestuurd) crisisteams • Voert berekeningen uit en stelt verwachtingen op • Ondersteunt de calamiteitenorganisatie op aanvraag • Onderhoudt de verbindingen • Verzorgt de catering • Verzorgt de logistiek • Zorgt voor slaapgelegenheid 	
<u>Onderdeel</u>	<u>Hoofdtaken</u>
ICT	<ul style="list-style-type: none"> • Ondersteunt bij geautomatiseerde systemen • Ondersteunt bij communicatiemiddelen
Facilitair, algemeen <ul style="list-style-type: none"> • Coördinator logistiek • Coördinator personeel 	<ul style="list-style-type: none"> • Ondersteunt bij alle voorkomende facilitaire activiteiten • Zorgt voor catering personeel crisisorganisatie • zorgt voor logistieke ondersteuning, uitgezonderd materieel • Zorgt voor slaapplekken indien noodzakelijk • Bewaakt de arbeidstijden personeel tijdens inzet • Zorgt i.s.m. voorzitters WAT en WOT voor tijdige aflossing • Stelt een arbeidsrooster op
Verbindingen	<ul style="list-style-type: none"> • Onderhoudt de contacten tijdens calamiteiten via het mobilofoon- en telefoonnetwerk
Ad hoc ondersteuning (zoals OWSB, (deelprocessen van) AWKDI en/of WSWV)	<ul style="list-style-type: none"> • Afhankelijk van de vraag

Scenarioteam

<u>Taken team</u> <ul style="list-style-type: none"> • Stelt in opdracht van de Operationeel Leider integrale, tactische scenario's en adviezen op voor de middellange en lange termijn • Neemt de scenario's op in het LCMS 	
<u>Rol</u>	<u>(Hoofd)taken</u>
Coördinator Scenarioteam (CST)	<ul style="list-style-type: none"> • Geeft leiding aan het scenarioteam • Presenteert de scenario's en bijbehorende adviezen in het WOT • Stemt af met de Operationeel Leider
Inhoudelijk deskundige scenarioteam	<ul style="list-style-type: none"> • Levert vanuit zijn/haar deskundigheid een bijdrage aan de integrale scenario's en adviezen

Liaisons waterschap

<u>Taken</u> <ul style="list-style-type: none"> • Vertegenwoordigen het waterschap in multidisciplinair crisisteam • Nemen besluiten namens het waterschap op desbetreffend niveau • Delen en duiden informatie m.b.t. waterbeheer • Adviseren multidisciplinaire crisisteams m.b.t. waterbeheer • Verzamelen informatie ten behoeve van duiden en adviseren van de multidisciplinaire crisisteams • Koppelen (multidisciplinaire) informatie en besluitvorming terug aan het waterschap • Coördineren en sturen de backoffice van het waterschap om informatie te verkrijgen • Adviseren het waterschap over te nemen maatregelen vanuit multidisciplinaire informatie • Zorgen dat het LCMS actueel blijft met, voor netwerkpartners belangrijke, informatie over waterbeheer en/of bestrijdingsmaatregelen 	
<u>Rol</u>	<u>(Hoofd)taken</u>
Liaison CoPI (Vertegenwoordiger waterschap)	<ul style="list-style-type: none"> • Behartigt de belangen van het waterschap in het CoPI • Neemt besluiten namens het waterschap • Stemt de maatregelen af met de netwerkpartners

	<ul style="list-style-type: none"> • Onderhoudt contact met de eigen organisatie en vertegenwoordigers van het waterschap in de multidisciplinaire crisisorganisatie, indien actief • Coördineert de, in het CoPI afgesproken, maatregelen voor zover het waterschap activiteiten betreft
Liaison ROT (Algemeen Commandant / sectiehoofd waterschappen)	<ul style="list-style-type: none"> • Neemt deel aan de ROT overleggen • Behartigt de belangen van het waterschap in het ROT • Neemt besluiten namens het waterschap • Informeert en adviseert de bestuurlijk liaison van het waterschap, indien een GBT of RBT actief is • Geeft leiding aan de sectie waterschappen ROT • Stuurt de eigen calamiteitenorganisatie aan m.b.t. door het ROT besloten uit te voeren maatregelen
Assistent liaison sectie waterschappen ROT	<ul style="list-style-type: none"> • Verzorgt de informatiestroom tussen netwerkpartners en waterschap • Ondersteunt de Liaison ROT • Zorgt voor de gewenste informatie in de sectie waterschappen • Onderhoudt contacten met de eigen organisatie • Geeft leiding aan de sectie bij afwezigheid van de liaison • Screent en duidt de informatie in het LCMS
Algemeen ondersteuner sectie waterschappen ROT	<ul style="list-style-type: none"> • Ondersteunt de sectie waterschappen in administratieve zin • Zorgt voor algehele ondersteuning van de sectie waterschappen • Vult (op aangeven van de (assistent) liaison) het LCMS met relevante informatie m.b.t. waterbeheer • Houdt de activiteiten binnen de sectie bij
Bestuurlijk liaison GBT / RBT	<ul style="list-style-type: none"> • Neemt deel aan de GBT / RBT overleggen • Behartigt de bestuurlijke belangen van het waterschap • Neemt bestuurlijke besluiten namens het waterschap

Opleiden, trainen en oefenen (OTO)

Het is essentieel dat de medewerkers, die een rol vervullen tijdens een calamiteit, worden opgeleid en aan de hand van trainingen en oefeningen ervaring opdoen met het werken tijdens calamiteiten. Ook als het gaat om een rol binnen het eigen vakgebied is aanvullende opleiding en training nodig, omdat onder calamiteuze omstandigheden meer factoren dan alleen vakkennis van belang zijn. In dit verband wordt aandacht besteed aan: denkvermogen, taalvaardigheid, organisatievermogen en stressbestendigheid.

Met betrekking tot de OTO-activiteiten wordt een meerjarig OTO-beleidsplan en een jaarlijks OTO-programma opgesteld. Op alle niveaus doen de liaisons standaard mee met de aangeboden multidisciplinaire OTO-activiteiten van de veiligheidsregio en eventueel afzonderlijke crisispartners. In de multidisciplinaire OTO-werkgroepen van de veiligheidsregio's zijn de inliggende waterschappen standaard vertegenwoordigd door één afgevaardigde.

De (mono- en multidisciplinaire) opleidingen en trainingen omvatten:

- Algemene opleidingen over crisisbeheersing en rampenbestrijding;
- Specifieke opleidingen en trainingen over bepaalde aspecten van de crisisbeheersing;
- Themabijeenkomsten om diverse aspecten rondom een thema nader te bespreken.

Binnen Noorderzijlvest worden de volgende soorten oefeningen georganiseerd:

- Veldoefeningen;
- Teamoefeningen (crisisteam of een specifieke doelgroep zoals mobiloon-bezetting);
- Systeemoefeningen (meerdere teams en evt. veld);

Multidisciplinair zijn er de volgende oefeningen, waaraan ook Noorderzijlvest deelneemt:

- CoPI, ROT, (GBT), RBT oefeningen
- Systeemoefeningen (meldkamer, CoPI, ROT en GBT (RBT))
- Multidisciplinaire oefeningen met een of meerdere netwerkpartners;

Alhoewel deelname aan opleidingen, trainingen en oefeningen door leden van de calamiteitenorganisatie (nog) niet verplicht zijn, wordt het echter ten zeerste gestimuleerd en aangeraden om aan minimaal jaarlijks twee activiteiten deel te nemen om de kennis en vaardigheden te ontwikkelen of op peil te houden.